

NSG
Norsk Sau og Geit

2010

Rogaland sau og geit Årsmelding og rekneskap

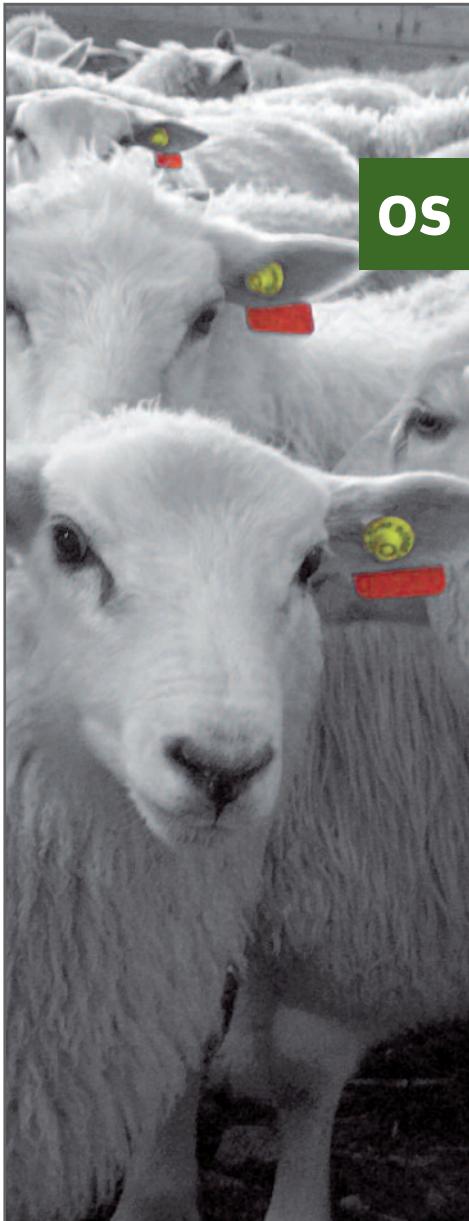

Kultulandskapet er i ferd med å gro over av kratt.

Som sau og som geit me vil leggja det flatt.

Set pris på bonden, berre sjå deg rundt
midlar til dette me ynskjer, slik at dette blir sunt.

Som sau eg ser med bekymring på framtida mi,
eg vil framkeis gå og beita oppi li..

Vi merker levende verdier

OS **ID**
HUSDYRMERKE

Vi merker levende verdier

Titusenvis av produsenter har nå tatt i bruk vårt elektroniske merkesystem for husdyr, CombiE.

Merker og øvrige produkter er tilpasset norske driftsforhold, er godkjent etter internasjonale ISO-standarder og fungerer derfor mot avleserutstyr og vekter som følger standardene.

OS ID as
2550 Os i Ø.

Kundeservice: 62 49 77 00
www.osid.no

Årsmøte Rogaland Sau og Geit 2011

På Grand Hotell Egersund 18. og 19. februar

Lunsj frå kl. 12.00 (Årsmøte begynnar kl. 13.00).
Møteleiar: Sigmund Skjæveland, Bjerkreim

Saksliste fredag 18. februar

- 01 Opning og velkomst
  - Møteleiar • Leiar Bjerkreim Sau og Geit
- 02 Godkjenning av innkalling og saksliste
- 03 Opprop
- 04 Val av 2 til og skriva under møteboka
- 05 Tale av leiar i Rogaland Sau og Geit
Ole Jonny Espenvold
- 06 Spørsmål og kommentarar

Kaffipause frå kl. 15.00 til kl. 15.30

- 07 Årsmelding for 2010
- 08 Rekneskap for 2010 og budsjett for 2011
- 09 Innkomne saker
- 10 Arbeidsplan 2011
- 11 Foredrag av Tilføselsledar småfe i Nortura
Frode Vik
- Spørsmål og kommentarar

Festmiddag

Laurdag 19. februar

- 12 Jordbruksforhandlingane 2011
Spørsmål og kommentarar
  - 13 Gruppearbeid "Fjellam"
Innlegg v/ Arnhild Skjørestad
  - 14 Val ved leiar i valhemnda Hallgeir Rønnevik
- Pause og uthydding av rom**
- 15 Innlegg ved Tone Edland styremedlem NSG
  - 16 Oppsummering gruppearbeid
- Avslutning og lunsj kl.13.00**

Vell møtt til Årsmøte Rogaland Sau og Geit!

Påmelding til: Siri Kvam Haugland,
Tlf. 928 85 919 / e-post: jonehau@online.no
innan 28. januar.

Pris per person i enkeltrom kr. 1.595,-.
Prisredusjon på kr. 200,- per person i dobbeltrom.
RSG betalar opphaldet for ein utsending frå kvart lokallag.

HORPESTAD
PLANTESALG

Roslandsvei 14, Tjøtta, 4340 Bryne

Tlf. 51 78 88 80

SAUEKONTROLLEN

Framtidens bønder er på nett!

Enkelt registreringsverktøy som gir:

- God oversikt over din besetning
- Nyttige rapporter og noteringslister
- Automatisk overføring av slaktedata og avlsindeks
- God sikkerhet på lagring av data

Dette gjør at du enkelt kan planlegge for bedre resultater!

Kontakt ditt lokale slakteri eller ring Animalia på:

Tlf: 23 05 98 20

Epost: brukerstotte@animalia.no

www.animalia.no

 ANIMALIA
SAUEKONTROLLEN

Innhald

.....	Side
Melding frå styret.....	6
Styret i Rogaland sau- og geit 2010.....	7
Året 2010	8
Handlingsplan 2010.....	10
Referat frå Årsmøte	12
Referat frå Leiarmøte	20
Lokallagsleiarar 2010	24
Antal medlemmar i Rogaland Sau og Geit	27
Fotráte - erfaringer fra Rogaland i 2010.....	28
Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland.....	32
Helsing frå Berit Pettersen & Fatland.....	43
Káringsstatistikk 2010	45
Káringsstatistikk vraka 2010	46
Káringsstatistikk O-kára 2010	47
Kjøtt- og Nor-x kåring 2010	47
Høgste nye indeksverer i Rogaland 2010	49
Vaksine mot toksoplasmose	50
Helsing frå Ove Myklebust & Nortura	52
Årsmelding for Rogaland Gjetarhundlag 2010.....	56
Helsing frå Ådne Undheim & Felleskjøpet	59
Årsmelding for Dalane Bukkering 2010.....	61
Fagtur til Wales, 2010	62
Jordbruksforhandlingane 2010	64
Kontaktliste Beitelag og Sankelag i Rogaland	66
Kontaktliste Rovviltnemda i Region 1	67
Kontaktliste Vereringar og andre sauelag	68
Rekneskap for RSG 2010.....	69

Melding ifrå styret - Et spesielt år

Et år er slutt og det er tid for å gjøre opp status.

Dette året er fine slakt levert slakteria med gode klasser og enda mindre fett. Alt dette kan ikke bare skyldes avl, men også samarbeidet mellom bøndene og rådgiverne hos slakteriene.

Året har vært bra for sauenueringa. Men varierende tilvekst i heia, og rovdyrtapa ble noe høyere enn året før. Og det er nok mer jerv i heia enn hva godt er, det ble tatt ut en jerv etter lisensjaka var over. Og det ble sporet en til, men uttaket ble avslutta pga at det ble tatt ut full kvote i Sogn. Rovdyr blir et større og større problem. Det blir rapportert om gaupe ifra flere steder i fylket nå. Og det ble tatt en ulv ved Lyngdal.

"Ung, Kåt og sauegalen," for unge og nye sauebønder i fjor vinter ble arrangert på Sogndalstrand. Dette var veldig godt, og med mindre deltakere så virket det som alle fikk bedre utbytte av kurset.

Toksoplasmoseforsøket som vi startet i 2009, fikk vi inn resultatene på vaksineforsøket nå i høst. Litt for sent til å bestille og vaksinere i høst. Konklusjonen er i alle fall at påsettllamma og delvis gimrene har størst utbytte av vaksininga.

Geitenæringa har hatt ei meget god utvikling økonomisk. Geitetallet holder seg stabilt i Rogaland, det gjelder også levering av melk.

Vi er også delaktig i Fylkesmannen si satsing om å øke tallet på sau og øke produksjonen. Om det er årsaken er usikkert, men det planlegges enormt mange nye sauehus i hele fylket vårt.

Kåringa i høst gikk greit, ingen dårlige tilbakemeldinger til oss i styret. Noen lokallag søkte om fritak og ville arrangere kåringsjå, men fikk avslag. Det ble og gjort forsøk med ringkåring.

Fotrote av den hissige varianten dukket opp på Rennesøy, og tyder på at vi ikke kan slappe av for denne risikoen. Vi må tenke oss skikkelig om når det gjelder kjøp og salg av livdyr. Dette gjelder også andre sykdommer. Det som var spesielt på Rennesøy var vel at mattilsynet syntes for oss å være handlingslammet.

Vi har vært med på mange årsmøter og jubileum i lokallaga i året som gikk. Kjekt å komme rundt og se hvordan lokallaga har det. Og vi må ikke glemme at lokallaga er navet i hele organisasjonen.

Sorgen rammet Rogaland Sau og Geit hardt den 26. oktober da Øyvind Bergøy brått ble revet bort. Han var en person som vi kommer til å savne i organisasjonen vår, men også utenfor vår organisasjon blir han savnet. Vi lyser fred over hans minne.

Vil tilslutt takke lokallag, ansatte og tillitsvalgte i NSG og alle andre sammarbeidsparter for et godt arbeidsår vi har lagt bak oss.

Storhaug den 01.januar 2011. Ole Jonny Espenvold

Styret i Rogaland Sau og Geit 2010

Leiar: Ole Jonny Espevold, Storhaug, 5565 Tysværvåg
Tlf. 52 77 79 & 90 60 65 59 – e-post: leiar.rsg@online.no

Nestleiar: Øyvind Bergøy fram til 1. des. 2010
Arnhild Skjørestad, Skjørestad, 4308 Sandnes fra 1.des. 2010
Tlf. 51 62 10 30 & 90 79 63 83 – e-post: oaskj@online.no

Kasserar: Alf Torstein Pettersen, Rekeland, 4380 Hauge i Dalane
Tlf. 51 47 79 26 & 48 03 12 84 – e-post: alf.t.pettersen@dabb.no

Styremedlem: Siri Kvam Haugland, Haugland 4340 Bryne
Tlf. 92 88 59 19 – e-post: jonehau@online.no

Per Johan Lyse, 5560 Nedstrand fra 1.des. 2010
Tlf. 52 77 99 60 & 47 03 60 06 – e-post: pejl@online.no

1. vara: Per Johan Lyse, 5560 Nedstrand fram til 1. des. 2010
Toril Undheim, 4365 Nærø fram til 1. des. 2010
Tlf. 95 79 21 07 – e-post: post@kvadriga.no

2. vara: Toril Undheim 4365 Nærø fram til 1. des. 2010
Peder Ravndal, 4330 Ålgård
Tlf. 51 61 69 10 & 91 63 53 64

Leiar Rogaland Gjetarhundnemd:
Kjell Helland, Amdal, 4120 Tau
Tlf. 51 74 46 78 & 92 20 08 53 – e-post: kjhel3@online.no

Geitenæringsa: Jon Arvid Vassbø, Ørsdalen, 4389 Vikeså
Tlf. 51 45 17 53 & 95 70 99 69 – e-post: jonagarden@epost.no

Sekretær: Frå Nortura – Karluf Hákull, Postboks 10, 5589 Sandeid
Tlf. 52 76 42 07 & 97 16 55 37 – e-post: karluf.hakull@nortura.no

Året 2010

Rogaland Sau og Geit består av 33 lokallag med til saman 1930 medlemmar. Det er ein auke på 7 medlemmar. Time Sau og Geit er det største lokallaget med sine 170 medlemmar, kjem Bjerkreim Sau og Geit med 159, og Sør-Jæren Sau og Geit med 149 medlemmar. Det minste laget er Årdal Sau og Geit med 6 medlemmar.

Desse lokallaga har hatt auke i medlemstalet dette året:

Time med 17 nye medlemmar, Strand 10, Bjerkreim 9, Eigersund 6, Skjold 5, Sandeid 4, Klepp 2, Helleland 1, Nedstrand 1, Sola 1, Ølen 1 og Årdal 1.

Flott arbeid! Gratulerar!

Valnemnda for Rogaland Sau og Geit:

Valde på årsmøtet 2010:

Nord-Jæren: Rolf Røynlid Sandnes.

Vara: Trygve Ravndal, Gjesdal

Sør-Jæren: Svein Varhaug Sør-Jæren

Vara: Larl Nord-Varhaug Sør-Jæren

Ryfylke: Bjørn Laugaland, Hjelmeland

Vara: Ola Jordebekk, Suldal

Valde på årsmøte 2009:

Nord-Rogaland: Hallgeir Rønnevik (Leiar) Vikedal og Imsland

Vara: Jan Byrkja, Skjold

Dalane: Ola Audun Svela (Bjerkreim)

Vara: Knut R. Thunheim (Lund)

Valregionar i Rogaland Sau og Geit:

Dalane: Bjerkreim, Eigersund, Helleland, Sokndal/ Heskestad og Lund Sau og Geit.

Sør-Jæren: Sør-Jæren, Nærø, Klepp og Time Sau og Geit.

Nord-Jæren: Gjesdal, Sandnes, Sola, Rennesøy/ Mosterøy og Kvitsøy Sau og Geit.

Ryfylke: Forsand, Strand, Hjelmeland, Årdal, Finnøy, Halsnøy, Jøsenfjorden, Suldal og Sauda Sau og Geit.

Nord-Rogaland: Bokn, Tysvær, Skåre, Karmøy, Nedstrand, Skjold, Vikedal/Imsland, Vats, Sandeid og Ølen Sau og Geit.

Avlsutvalet for sau i Rogaland:

Leiar: Per Johan Lyse frå Nedstrand

RSG: Lars Nevlund

Vara: Bjarne Østerhus frå Erfjord/ Suldal

Nortura: Rune Osland

KLF: Hilde Kallekleiv Håland

Observatør frå styret i RSG: Arnhild Skjørestad

Sekretær: Regionskonsulent i NSG: Kjell Steinar Løland.

Styret i RSG har i 2010 hatt 7 styremøter og behandla 69 saker, i tillegg møte med Mattilsynet

Saker som har vart handsama i Styret 1010:

- Oppsummering Toksoplasmose forsøket
- Støtte til Dalane Bukkering
- Årsmøte 2010
- Rekneskap
- Budsjett
- Møteplan
- Merking av småfe
- Brev frå Mattilsynet – samlingsplasser for slakt
- Jordbruksforhandlingane
- Fagsamling unge og nye sauebønder
- Politianmeldsen
- Rovdyr i Rogaland
- Møte med Mattilsynet
- Møter om Farga spæl
- Fjelldagane 2010
- Fjelldagane 2011
- Leiarmøte 2010
- Beitefond
- Kvinner og gjetarhund
- Bjerkreimsmarknaden
- Agrovisjonen
- Kåring
- Heimesida til RSG
- Fjellam
- Innspel til valnemnda NSG
- Brev til Mattilsynet
- Støtte møte Ølen
- Brev til Invasjon Norge
- Evaluering Leiarmøte
- Støtte til deltakarar under VM i saueklipping
- Brev frå Time Sau og Geit
- Brev frå Suldal Sau og Geit
- Brev frå Rovviltnemda i Region 1
- Kurs i organisasjonslære
- Omvising på Nortura Sandeid (Linjeklipp)
- Auka produksjon på saueholdet i Rogaland
- Møte om Rovdyr Bergen

ROGALAND SAU OG GEIT SIN HANDLINGSPLAN 2010

Aktivitet	Ansvar	Start	Slutt	Hva og hvor	Kommentar	Evaluering
Medlemsvervning	Alle	Januar	Desember			
Styremøte	Styret	Januar	Januar	Nortura?	Distribuere Årsmelding	
Saukurs for unge og nye bønder	Alf Torstein Ole Jonny	Januar	Mars	Sogndalstrand		Styremøtet i Februar
Styremøte	Styret	Februar	Februar	I forbindelse Årsmøtet	Val av avlsutval	
Fylkesårsmøte	Alle	August	Februar	Haugesund	Sende ut program og invitere gjester etter liste i januar	
Møte med Fylkesmannen ?						
Representantskapsmøte	Leiar	Febr	Mars	ÅS		
Toksoplassmose-forsøk	Styret	April	November		Samarbeid mellom Vetrinærhøyskole, sauekontrollen og RSG	Til høsten 2010
Styremøte/ Møte med Mattilsynet	Styret / Leiar	Mai	Mai	Høyland	Årlig, leiar avtaler tid	
Fjeldagane	Olaug/ Leif	August 2009	August 2010	Wales	Årlig arrangement/ fagmøte	Neste Styremøte
Dommarsamling/ PC sekretærer	Avls-utvalget og Dommere	August	August		Oppfrisking/ kurs	
Styremøte	Styret		Oktober	Suldal	I forbindelse med Leiarmøte	
Leiarmøte,	Styret	Januar	Oktober	Suldal	Sende program og invitere gjester etter liste i AugustSamling av lokallag, ringledere og styre	Neste styremøte
Representantskapsmøte	Leiar					
Årsmøte 2011	Styret Lokallag/Fylkeslag	Oktober	Februar-2011		Lokal lag kom med innspill om hvor	
Innspill Jordbruksforhandlingane	Lokallag og Fylkeslag	November	Januar	Nortura?	Bearbeide og sende til NSG	
Sauekontrollen	Alle	Januar	Desember		Sørge for at Sauekontrollen fungerer	
Møte valgnemda	Valg-nemda	September	Februar		Leiar av valgnemda har ansvar for å kalle inn de andre til møte	
Styremøte	Styret	Desember	Desember	Nortura?	Årsmelding; Jordbruksforhandlingene	

NÅR DET GÅR FORT I SVINGANE

Det er kva vi får i oss over ei viss tid som tel. Derfor er kvardagsmaten viktigast.

Dersom kroppen får like mye energi som den brukar, er den i likevekt. Sørg for det!

Referat frå årsmøte i Rogaland Sau og Geit på Rica Maritime hotaell i Haugesund 19. og 20. feb. 2010.

Referert av Marie Fuglestad

Opning og velkomst.

Møteleiar Sigmund Skjæveland, Bjerkreim, ynskte velkommen til årsmøtet og håpte at me fekk 2 gilde dagar i Haugesund. Det var Nedstrand Sau og Geit i Tysvær kommune som stod for årsmøtet.

Sigmund ga ordet vidare til leiar i Nedstrand Sau og Geit, Magnar Helgeland. Lokallagsleiaren ynskte og velkommen til årsmøtet og sa at dei hadde tenkt å avhalda årsmøtet i Nedstrand. Lokallaget tenkte då å ha årsmøtet i båt ved kai, men det hadde ikkje lukkast. Han ga så ordet vidare til ordfører i Tysvær, Harald Stakkestad.

Ordføraren ynskte velkommen til Haugesund og Tysvær. Han tykte det var imponerande at Rogaland Sau og Geit var eit så stort fylkeslag. Sjølv var han oppvaksen på gard og hadde vore med å teke imot lam. I Tysvær står landbruket sterkt og er og viktig for anna næringa i kommunen. Tysvær har bortimot 10.000 innbyggjarar og kommunenesenteret ligg i Aksdal. Her er det planer om å bygge hotell, og bygging av Aksdal Næringspark har nattopp byrja. I næringsparken er det fyrst og fremst aktørar innanfor transportbransjen som vil etablera seg. Aksdal er et viktig knutepunkt for transport, og den nye parken kan bidra til å løfte heile regionen. Kulturlandskapet er viktig for kommunen, så sauene er med på å hindra gjengroing på hei og langs vegane. Til slutt oppmoda han sauebøndene til å stå på.

Godkjenning av innkalling og sakliste.

Sigmund orienterte om små endringar i sakslista. Budsjett og handlingsplan var utsett til laurdag. Årsmøtet hadde ingen kommentar. Innkalling og sakliste vart godkjent.

Opprop av årsmøtedeltakarane.

Opprop av 1.varamedlem i RSG Per Johan Lyse. 8 lokale lag (Forsand, Jøsenfjord, Kvitsøy, Sandeid, Sauda, Sola, Ølen og Årdal) hadde ikkje utsendingar til årsmøtet.

Val av 2 til å skriva under møteboka.

Jon Egil Østerhus og Knut Thunheim vart valde til å skriva under på referatet.

Tale av leiar i Rogaland Sau og Geit, Ole Jonny Espevold.

Ole Jonny sa at han set stor pris på å få koma ut til lokallaga. Han har merka seg at lokallaga viser stor oppfinnsomhet for å få medlemmane til å møta opp. Nedstrand Sau og Geit ville leiga båt til dette årsmøtet, men dette gjekk i vasken på grunn av liten eller ingen respons fra utleigar.

2009 har vore eit godt år å vera sauebonde. Slaktekvaliteten på lamma har gått opp og feittprosenten har gått ned. Elles fekk me full utteljing for siste års jordbruksforhandlingar. Geitebøndene har og fått godt for mjølka. Likevel er det viktig å stå på for å halda tritt med andre samfunnsggrupper. I 2009 vart RSG politianmeldt i "jervesaka". Politiet ville avslutta saka, men Fylkesmannen ville statuera eit eksemppel. Direktoratet for Naturforvaltning har frist til 25 .d.m. til å koma med innspel, elles må saka leggjast vekk.

Denne veka er det sett både jerv og gaupe. Ole Jonny minna om at det er viktig å melda frå om tapte dyr, sjølv om skjemaet som må fyllast ut, både er vanskeleg å forstå og å fylla ut.

Medlemstalet er temmeleg stabilt. I 2009 var det ein nedgang i medlemstalet på 21 medlemmer. Men vervinga er allereie godt i gang dette året. Styret i RSG fekk gode tilbakemeldingar etter leiarmøtet. Etter påtrykk frå sentralt hold har RSG hatt ein organisasjonsgjennomgang. Desse kursa har Øyvind Bergøy hatt svaret for.

Den digitale verda har nådd NSG. Dei arbeider med å utvikla internett- og intranettssidene. Dei starta med intranettssidene, som i fyrste omgang er mynta på eigne tilsette, og sentrale tillitsvalde samt fylkeslaga. Intranettet vart teke i bruk i haust. I løpet av 2010 vil NSG leggja om internettssidene og få eigne sider til avl, gjeterhund, og beitebruk m.m.

Etter at Nortura har sagt opp fleire fylkessekretærar, skulle NSG ordna opp i dette, men lite skjedde. Nortura har seinare tilbydt RSG ny sekretær, Karluf Hákull, noko som styret i RSG gjekk inn for.

Regnskapet viser dette året eit underskot på kr. 113.000,-. Dette skuldast i stor grad kurs for unge sauebønder, som RSG ser på som eit godt og nytig kurs.

RSG har motteke brev frå Mattilsynet der dei skriv at det er viktig å hindra spreiing av smitte ved henting av slakt. Det er i 2009 påvist blåtunge, klassisk skrapesjuke og smittsam fotråde i sauebesetningar i Rogaland. Han understrekka kor viktig det er å ha friske dyr, og sa at næringa har ei stor utfordring i å hindra smitte. Til slutt takka han styret for godt samarbeid.

Kommentarar:

Hallvard Veen kommenterte transport av slakt. Slakteria må sei at dei ikkje hentar dyr frå fleire besetningar på same staden.

Trygve Ravndal sa at han ikkje forstod problemet. Dyra vert jo sende til slaktehuset.

Til dette kommenterte Sigmund Skjæveland at problemet var at dyr frå fleire besetningar vart samla i eit sauhus før dei vart sende til slakt.

Ola Jordebrekki viste til at i Suldal vart dyra leste på tilhenger og derifrå rett i slaktebilen. Dette var ein grei måte å hindra smittespreiing.

Harald Sleveland sa han hadde hørt at dyrlegar kunne få fatt i koboltkuler frå Australia. Han lurte på om RSG kunne gjera noko slik at desse kom til Noreg før lammesesongen.

Jan Helge Havsø spurte om RSG følgjer opp dei lokallaga som ikkje stiller på leiarmøtet eller årsmøtet. Til dette sa Ole Jonny at RSG arbeider med saka.

Årsmeldinga 2009.

Arnhild Skjørestad gjekk gjennom årsmeldinga. Ola Jordebrekki kommenterte at Forsand hører inn under valregionen Nord-Jæren og ikkje Ryfylke som det står i årsmeldinga. Magne Jakob Bjørheim frå Strand sa at han tykte det var rett at Forsand hørde inn under Ryfylke, for Strand og Forsand hadde ein god del samarbeid. Ole Jonny skulle undersøkja. *I ettertid viste det seg at det var bestemt på årsmøte i 2007 at Forsand skal høyrta inn under valregionen Ryfylke.*

Knut Thunheim sa at det burde stå ei sida i årsmeldinga kven som opp gjennom tidene (t.d. etter 1985) har gjort ein gjev innsats for småfehaldet og lagsarbeidet og difor fått RSG sin æresdiplom. Han kommenterte også at det måtte gjerast noko med villsau. Øyvind kommenterte at RSG må arbeida for at alle saueinteresserte også dei som bare har villsau, er samla i ein organisasjon. Ole Jonny viste til at RSG har sendt brev til NSG i høve denne saka.

Jan Helge Havsø ynskte at RSG utfordra lokallaga til å koma med innspel i årsmeldinga. Til dette sa Ole Jonny at årsmeldinga i grunnen vart stor nok, og at det var ei utfordring for lokallaga å senda inn sine årsmeldingar til RSG.

Jon Egil Østerhus ynskte å få årsmeldinga tilsendt tidlegare. Kjell Åge Torsen foreslo at fylkeslaget kunne senda ut årsmeldinga med post og fakturera lokallaga. Hallvard Veen sa at når det kostar 25,- kr for å senda ut ei årsmelding vil dette verta for dyrt. Kjell Åge meinte at det gjekk an å senda årsmeldinga elektronisk. Ole Jonny meinte at det var viktig at medlemmane fekk årsmeldinga på papir.

Magne Jakob Bjørheim ynskte ei ordning med både og, dei lokallaga som hadde e-post kunne få elektronisk. Jan Helge Havsø avslutta med at årsmeldinga var fin og at det var viktig med papirutgave i tillegg til elektronisk. Årsmeldinga vart godkjent.

Rekneskap for år 2009.

Leif gjekk gjennom rekneskapet for 2009. Sigmund kommenterte revisormelding: "Revisorane likar ikkje trenden med den aukande störrelsen på underskotet dei 3 siste åra." Hallvard Veen lurte på om det var planer om kor det kunne sparast. Ole Jonny og Øyvind kommenterte at kurs unge bønder og heimekåring hadde vorte dyrt, men at det var viktigare for styret med aktivitet enn store bankinnskot. Andre kommentarar var at den delen av kontingenenten som går til RSG hadde auka med 100.000. Men dette er satsar som NSG bestemmer og dette utgjer kr. 50 pr. medlem. Rekneskapet vart godkjent.

Ole Johan Vierdal frå Rogaland Bondelag hadde ikkje høve til å vera med på laurdagen. Han takka RSG for godt samarbeid. Sauemøtet i Ølen var eit stort og fint arrangement og han sette stor pris på samarbeidet med Ole Jonny. I Rogaland Bondelag hadde dei og hatt den same diskusjonen angåande elektronisk årsmelding. Hans meining var at dei unge må få årsmeldinga elektronisk.

Han ynskte lykke til vidare med årsmøtet.

Inter- og intranett.

NSG har utarbeidd eit spørjeskjema om nettbasert kommunikasjon i NSG. Ole Jonny delte ut skjema som medlemmane i NSG skulle fylla ut.

Trygve Ravndal overrekte eit hefte til Ole Jonny. Heftet "Spreiing av husdyrgjødsel på beite" var eit fint hefte laga av Magnus Søyland.

Tale av Hadle Nevøy.

Hadle Nevøy, nyutnevnt landbruksdirektør i Rogaland stilte spørsmålet:

Korleis kan ein påverka rammevilkåra for småfeproduksjonen i Rogaland?

Landbruket har mange samfunnssoppgåver og skal i tråd med samfunnets behov:

- Produsera helsemessig trygg mat av høg kvalitet etter forbrukarens behov.
- Produsera andre varer og tenester med utgangspunkt i næringa sine resursar.
- Produsera fellesgodar som livskraftige bygder, eit breitt spekter av miljø- og kulturgoder, og ei langsiktig matforsyning.

Det er stadig større behov for mat i verda, og FAO (Food and Agriculture Organization) har rekna ut at produksjonen av mat må auka med 50 % innan 2030 og doblast innan 2050. Alle land har ansvar for å auka matproduksjonen. I 2030 vil det vera ca. 1 million fleire nordmenn.

I tillegg til det auka behovet for mat, er landbruket pålagt å redusera utslepp av CO₂ med 1,1 millionar tonn innan 2020. Samtidig skal landbruket sørge for auke i CO₂ fangst i planter. I dette høvet har det kome forslag om forbod mot nydyrkning av myrjord. Dette fordi myra lever vidare og samlar CO₂ om ein ikkje grøftar ho.

For å nå desse måla er det viktig å bruka alt landbruksareal i landet. Auka beiting er eit viktig tiltak, og såleis auka satsing på produksjon av raudt kjøt og mjølk. Rogaland har naturgitte beiteressursar som kan utnyttast av småfe og storfe.

For å greia dette er det viktig for bonden å ha stabile, langsiktige rammevilkår, som kan sikra effektive marknadsordningar og grunnlag for lønsemeld gjennom prisar og overføringer. For følsame produkt er det viktig med effektivt grensevern. For bonden sjølv er det viktig med kompetanse og ståpåvilje.

Dessutan kan han sjølv vera med å påverke rammevilkåra gjennom å:

- Vera aktiv i politiske prosesser. – Lokalt, regionalt og nasjonalt.
- Tenke strategisk i val av omsetningskanalar. – Marknadsmakt i staden for kortsiktig prisgevinst. – Prøva å unngå at daglegvarekjedene overtek meir av verdikjeda.
- Ta forbrukaromsyn på alvor. – Sikre posisjonen som forbrukarane sitt fyrsteval ved kjøp av matvarer.

Som styringsverktøy held Fylkesmannen i Rogaland på å utforma Regionalplan for landbruk. Planen skal setja landbruket på dagsorden i regional utviklingspolitikk og vil vera eit politisk verkemiddel som styrkar og utviklar landbruket i Rogaland.

På nasjonalt nivå skal det koma ei ny Stortingsmelding som skal avløysa Stortingsmelding nr. 19 (1999-2000). Sidan denne meldinga kom, har det i landbruket vore store strukturendringar med færre og større aktive produksjonseiningar.

Hadle Nevøy oppfordra bøndene til å koma med innspel til Regionalplanen for landbruk.

Høyringsforslaget til denne er truleg klart i september i år. Nevøy peika på at det var viktig med tydelege og løysingsretta innspel til politiske prosesser. Han avslutta med at optimisme avlar optimisme – pessimisme avlar pessimisme.

Arnhild Skjørestad spurte så Hadle Nevøy om Fylkesmannen kunne gripa inn dersom kommunen ville ta jordbruksjord. Svaret var då at dei kunne, men det ikkje var sikkert at dei grep inn.

Øyvind Bergøy sa at på fleire stader var han sikker på at fleire hus vil styrka framtida enten det var på byggefelt eller på gardsbruk. Til det svara Nevøy at han ikkje ville lova å vera positiv til spreidt busetting. Øyvind viste då til eit tilfelle der 2 ungdommar ville bu på Randøy og kunne få gratis tomt av foreldra. Det vart ikkje godkjent av Fylkesmannen. 200 m unna kunne dei få kjøpa tomt av naboen for 1.500.000 kr. Dette var det sjøvsagt stor forskjell på for ungdommane. Nevøy sa at ei fråskilt tomt er eit salsobjekt og at det var viktig på grunn av trafikk og forhold rundt eit buforhold å ha det med i

kommuneplanen. Øyvind var kritisk til at det var så mykje lettare med hyttetomtar enn hustomtar. Per Johan Lyse viste til at Nevoøy hadde vore inne på at matproduksjonen måtte aukast. Hans ynskje var at Fylkesmannen ikkje gjekk inn for å auka satsing på villsau. Dette ville Nevoøy ta til orientering og ikkje misjonera for villsau.

Severin Fatland var einig i at det var viktig å sikra busetting og at skjerpa regelverk ikkje var naudsynt. Han opplevde det slik at lokale styre i mange tilfeller var positive medan Fylkesmannen var negativ Jan Helge Havsø ville ha beiteplan i alle kommunar. Han ynskte at "Spreiing av husdyrgjødsel på beite" som Magnus Søyland hadde laga vart kopiert til alle lokallaga.

Hallvard Veen tykte at regionalt tilskot burde brukast på sau og geit. Til det svara Øyvind at organisert sauesanking er auka til kr. 11 pr. sau.

Sigmund Skjæveland ville vita kor snart han måtta dyrka myrane sine. Til det sa Nevoøy at han burde sokja i morgen, men forbod mot dyrking av myr er ennå ikkje vedteke.

Ole Jonny takka Hadle Nevoøy for innleggjet og overrekte RSG si krus og blomar.

Ole Jonny opplyste at det var Dalane sin tur til å ha årsmøte neste år.

Ellers selde Arnhild RSG sine T-skjorter til kr. 100 pr. stk.

Jordbruksforhandlingane 2010.

Øyvind Bergøy sa at i saueproduksjonen var 3 element ca. like store. Det var inntekt, tilskot og produksjonsutgifter. Han oppfordra til å studera "lefsa" frå staten, for å få mest mulig ut av tilskotordningane. Sjølv om målprisen kan vera vanskeleg å ta ut, er den viktig og bør aukast både på lammekjøt og geitemjølk. At ein får meir tilskot for dei fyrste 50 sauene, bør det gjerast noko med. Dei fleste som byggjer sauhus, byggjer ikkje for mindre enn 200 sauar. Elles bør tilskot til ferieavloysing aukast. Kr. 60.000 (som beløpet er i dag) rekk ikkje langt når ein skal ha fleire helgefri pluss ferie. Denne bør aukast til kr. 75.000. Tilskot til beitedyr bør aukast, og minstetid på beite har vore forskjellig etter distrikt. Denne bør vera 12 veker. Grunntilskot til lammeslakt bør vera lik for alle lam over 9 kg lammeslakt. For å betra vilkåra for nye brukarar og dei som p.g.a. store rovdyrtap må ha store påsett, går RSG inn for at teljedata for sau ved søknad om tilskot til husdyrhald vert endra til 01.08.

I tillegg er det påkravd med betre finansieringsordningar ved investering i nybygg og modernisering av bygg. Dette ved større løyingar for tilskot og lån gjennom Innovasjon Noreg.

Elles bør det vera muligheter til å setja av midlar og investera i bygningar.

Orientering frå Avlskonferansen v/ Bjørn Høyland

Bjørn starta med å spørja kor tunge me ville ha lamma framover. Han sa at lamma no er frå 18- 22 kg. Når det gjelder fett, ser det ikkje ut til at forbrukaren får dei tynne nok, men kvalitetten på lammekjøt er topp! Elles er det viktig å få selt mest mulig bein, som til dømes i pinnekjøt o.a. Dette gjer at me klarer å ta ut ein høgare kilopris i markedet.

Nortura har lagt ned farlinja. Skal NSG og avlssida leggja ressursar i dette?

Nå er det innfør veging av søyer blant ringmedlemmane. Her er det snakk om kor mykje arbeid ein kan leggja på ringmedlemmane. Han meinte at det var betre å gjera noko med dei tala som ligg inne i sauekontrollen. Ca 28 prosent av sauebøndene og ca. 40 prosent av sauene er med i sauekontrollen. I Rogaland er det på trappene med ei ny soneforskrift p.g.a. smitte. Er det fornuftig å byrja med dyrlegeattest ved sal. Alternativ er å setja grense ved kommunegrensene ved kjøp og sal for å få mindre "smittegrupper". Bjørn tykte det var viktig at heile Rogaland var behandla likt. Han sa elles at han tykte det var betre med dyrlegeattest enn å dela i kommunar.

Utdelingar under festmiddagen fredag kveld.

Nedstrand sau og geit er vert denne kvelden. Dei hadde satsa på eit musikalsk og eit stand-up innslag frå lokale krefter. Desse hadde vorte avlyst 2-3 dagar før denne kvelden

2006298 Hjelm var beste bukk i Rogaland. Bukken hadde ein avlsverdi på 122 poeng og er ala hos Sissel og Jarle Thomsen. Dei kunne ikkje møta på årsmøtet så Trygve Ravndal mottok pokal og blomar på deira vegne.

200840606 Sivertsakken var beste ver i Rogaland. Veren er ala hos Keth og Sivert Mattingsdal og hadde ein O-indeks på 147, som er delt 4. plass i landet. Keth og Sivert mottok pokal og blomar.

Laurdag 20. februar 2010.**Val**

Valet vart innleia av leiar for valnemnda, Guttorm Gudmestad. Møteleiar Sigmund Skjæveland leia valet. Alle valregionar var representerte. Det vart talt opp 49 personar med stemmerett. Resultat frå valet:

- **Leiar for eitt år: Ole Jonny Espevold.** Ingen forslag frå salen. Valt skriftleg med 49 stemmer.
- **Styremedlem for 2 år: Øyvind Bergøy.** Ingen forslag frå salen. Valt skriftleg med 45 stemmer, 4 blanke.
- **Styremedlem for 2 år: Siri Kvam Haugland,** Time. Ingen forslag frå salen. Valt skriftleg med 48 stemmer, 1 blank.
- **Nestleiar: Øyvind Bergøy** vart valt for 1 år. Valt skriftleg med 46 stemmer, 3 blanke.
- **1. vara til styret: Per Johan Lyse,** Nedstrand vart valt for 1 år.
- **2. vara til styret: Toril Undheim,** Nærbo vart valt for 1 år.
- **3. vara til styret: Peder Ravndal,** Gjesdal vart valt for 1 år.

Val av revisor for 2 år: Tor Olav Gya, Helleland med Andre Kjørmo som vara, begge valde for 2 år. **Møteleiar 2011.** Sigmund Skjæveland, Bjerkreim vart valt.

Godtgjersle til tillitsvalde.

Det vart gjort rede for reglane for utbetaling av godtgjersle: *Det skal ikkje betala last arbeidsgivaravgift av lønn o.l. frå veldigdige eller almennnyttig institusjon viss utbetalingane ikkje overstiger kr. 45.000 pr. arbeidstaker pr. år og kr. 450.000 totalt pr. år.*

Forslag frå valnemnda på nye satsar på godtgjersle til tillitsvalde:

	<i>Har vore:</i>		<i>Nytt forslag fra 2010:</i>
Leiar	kr	25 000,00	kr 30 000,00
Kasserer	kr	15 000,00	kr 18 000,00
Nestleiar	kr	8 000,00	kr 9 600,00
Andre styremedlemmar	kr	4 000,00	kr 4 800,00
1. vara	kr	4 000,00	kr 4 800,00

I tillegg har alle styremedlemlar hatt ei godtgjersle på kr. 750,- pr. dag ut over 30 dagar. Valnemnda foreslo å auka denne godtgjersla til kr. 1.500,- pr. dag ut over 30 dagar. (Dette er ei godtgjersle som svært sjeldan vert utbetal) Dessutan foreslo valnemnda å gje ei godtgjersle på kr. 1.500,- pr. dag frå dag 4 til andre tillitsvalde. **Foreslalte satsar frå valnemnda vart vedtekne.**

Ny valnemnd.

Valde på ársmøtet i 2009:

Nord Rogaland: Hallgeir Rønnevik, Vikedal og Imsland med Jan Byrkja, Skjold som vara.

Dalane: Ola Audun Svela, Bjerkreim med Knut R. Thunheim, Lund som vara.

Valde på ársmøtet i 2010:

Sør-Jæren: Svein Varhaug, Sør-Jæren med Jarl Nord-Varhaug, Sør-Jæren som vara.

Nord-Jæren: Rolf Røynlid, Sandnes med Trygve Ravndal, Gjesdal som vara.

Ryfylke: Bjørn Laugaland, Hjelmeland med Ola Jordebrek, Suldal som vara

Ole Jonny takka ársmøtedeltakarane for ny tillit.

Handlingsplan.

Ole Jonny gjekk gjennom arbeidsplanen for 2010.

Trygve Ravndal kommenterte at Fjelldagane dette året går til Wales, og spurte om det var ein tanke å ikkje reisa så langt så ofte. Det vart dyrt for dei unge. Hadde RSG tenkt på alternativ tur? Svaret var at det ikkje var alternativ tur.

Harald Sleveland lurtet på kor mange som hadde meldt seg på turen. Til det kunne Leif sei at 131 var påmelde og at mange av dei var unge. Handlingsplanen vart godkjent.

Budsjett 2010.

Leif gjekk gjennom budsjettet, som hadde eit underskot på 19.500,-. Knut Thunheim spurte om det vart søkt om å få refundert momsen. Til det var svaret nei. Budsjettet vart godkjent.

Jordbruksforhandlingane.

Øyvind Bergøy las opp kva RSG skulle senda inn.

Kjell Åge Thorsen ba om at lokallaga måtte få kopi av uttalen.

Synnøve Vatn Animalia. Sjukdomssituasjonen og førebygging smitte.

Synnøve Vatn, prosjektleder for Friske føtter, sa ho tykte det var gildt å få koma til Rogaland. Ho byrja med å visa ein video som viste kva som var tegn på sjuk sau. Typiske tegn på at sauene har forråde er "nikking" med hovudet og halting når den går. Fotråde er ein smittsam infeksjonssjukdom i klauv og klauvspalte hos sau og geit. Den kan føre til alvorlig halting og smerter, redusert produksjon og økte kostnader. Lamma vert spesielt hardt ramma. Storfe kan og få sjukdommen.

Etter at det hadde vorte påvist forråde i Hallingdal våren 2008, vart fotråde (dichelobacter nodosus) påvist i Rogaland sommaren 2008. Gjennom aksjonen Snu sauene vart dyr i 4500 besetningar snudde. Av desse var det mistanke om forråde i 1300 besetningar. I 530 av desse besetningane var det positive prøvar. Desse besetningane vart båndlagte. Det var imidlertid stor variasjon i sjukdomsbildet, og (manglende) sjukdomsutvikling indikerer at det i dei fleste av flokkane mest sannsynlig er lavvirulente bakteriar (mild type) som er tilstede. Dei fleste av desse besetningane er undersøkt på nytt ein eller fleire gonger i løpet av 2009, og har dersom det ikkje er funnet teikn til alvorlig fotråde, fått oppheva den offentlige bandlegginga. Av fotrådebakterien er det viktig å skilja mellom aggressive(virulente) og lite aggressive (lavvirulente) bakterier. Saneringsprogrammet som vart iverksatt hausten 2008 har vist at det er vanskeleg å vera kvitt dei lavvirulente bakteriane ved fotbad. Synnøve Vatn sa at denne typen forråde truleg har vore her ei god stund, og at næringa nok må leva med denne varianten, som ikkje fører til alvorleg sjukdom. Men denne typen fotråde kan og sjå stygg ut dersom bakterien har gunstige forhold t.d. dyra går på fuktig underlag.

Gjennom Snu sauene viste det seg at Rogaland var spesielt hardt ramma av alvorleg smittsam fotråde. Dyretetheten her er stor og utfordringane med å hindra smitte likeså. Det er viktig å tenkja på å hindra smitte ved:

- Livdyrsalg (inklusive bytte av værar)
  - soyer (etter dispnsasjon)
  - Verer (vaksne/vêrlam)
- Veraringar
- Fellesbeiter m/sanking/skilling
  - Vanlig
  - Husmorbeiter
- Kåringar
- Storfe, folk, bikkjer osv.

Aktuelle tiltak er å redusera livdyrkjøp til det minimale. I tillegg til fotbad er det ved kjøp/sal viktig med grundig undersøking av klauvene, og halta eit dyr må det fyljast nøye med! Eigenerklæring frå selger er også viktig. Det er nå også spørsmål om Rogaland skal få ei eigen soneforskrift. I det høvet kan vererinærattest ved omsetning koma.

For veraringane er det viktig å sjekka verene før sirkulering, og livdyr må ikkje tas inn i ringen.

Fellesbeita er ein føresetnad for sauehald i landet og må beskyttast. I og med at dyretetheten her er langt mindre enn på heimebeitet er også smittefarena redusert. Men det er viktig å ha mindre flokkar i skillegardane samtidig og underlaget her bør vera tørrast mulig.

På husmorbeita (fellesbeite i lågare områder for soyer som er fråtekne lamme) blander dyra seg meir og faren for smitte er derfor større. Det er viktig å fylja med korleis dyra oppfører seg og meldा frå ved mistanke om smitte. Andre tiltak er å halda gjørd i orden og skifta sko når ein går inn i sauhuset. For å få bukt med den aggressive fotrāten er det nødvendig å lage mindre "smittegrupper", altså redusera kontaktbesetningar til det minimale. I tillegg er det viktig at dyra har det tørt slik at bakteriane har dårlegast mulig forhold.

Kjell Åge Thorsen lurt på om dei lite aggressive bakteriane kunne behandlast. Synnøve sa at den type bakterie måtte me læra å leva med. Dei har me truleg hatt i mange år. Det vart ellers kommentert frå Rennesøy at Friske føtter, som har kjennskap til kva for besetningar på Rennesøy som er ramma, burde samarbeida med Mattilsynet. Synnøve svarte då at dei hadde stort arbeidspress.

Trygve Ravndal sa at i Gjesdal veraring hadde dei fotbada og gjort "alt rett". Likevel hadde den sauabonden i ringen som ikkje hadde hatt sauene ute av garden på 40 år fatt fotrāte. Skifting av sko vert i praksis berre ikkje gjort. Restriksjonane er så lange som eit vondt år. Synnøve sa då at fotrāte er veldig vanskeleg. Snuing er ikkje nok til å sei at ei besetning ikkje er smitta. Veterinærattest er heller ingen garanti. Medlemmar i veraringane som kjøper dyr utanfor ringen får 18 månaders karantene før dei kan delta i ringdrifta. Kulturbeite er eit mykje "tettare" beite enn på fjellet, og 1 time på kulturbeite saman med eit smitta dyr, kan vera nok til å få smitte. Me skulle gjerne hatt ein enkel test for å påvisa smitte, men det har me ikkje.

Bjørn Høyland sa at me ser kor vanskeleg dette er, og det er viktig at heile næringa legg seg i selen for å vera fri den aggressive fotrātebakterien.

Trygve Ravndal viste til ein skotsk veterinær som hadde sagt at veterinærane brukte same tanga frå dyr til dyr utan å desinfisera.

Siri Kvam Haugland meinte at det var ein selvfølge at alle som går i grisehuset må skifta, og det burde vera like selvfølgeleg i sauhuset. Det var veldig viktig å kjempa mot smittespredning. Dersom ho fekk fotrāte på ny, - ja då ville ho slutta med sau.

Knut Thunheim sa at veraringar nok kan spreia smitte. Han viste til at i Lund leier veraringen ut ver til medlemmane i verahaldarlaget. Etter endt sesong og før 1. mars vert desse verene slakta.

Per Johan Lyse likte ikkje at det vart fokusert på ringar som smittekjelde. Kjøp av livdyr inn i ring skal ikkje forekoma. Medlem som kjøper skal ekskluderast. Rekruttering skal foregå ved semin.

Ole Jonny peika på at villsaút utan gjerder var eit problem. Dei som forvalter har vel også eit ansvar.

Per Johan var oppteken av at dei som sel mykje ofte har god kontroll og ikkje burde ha strengare regler enn dei som sel eit par verer. Veterinærattestar kan kontrollerast og Mattilsynet kan kontrollera og følgja opp.

Synnøve sa at norsk sau var robust og fruktbar. Står sauene tørt etter bad, dauer bakteriane. Halting må me ikkje godta. Synleg teikn på sjukdom er smertefullt for sauen. Fotrāte er ein B-sjukdom og alle har opplysningsplikt. Næringa er tjent med at det varslast, om så anonymt, ved mistanke om sjukdom. Som saueeigar har du også plikt til å meldha frå til Mattilsynet.

Ole Jonny takka Synnøve for innlegget og gav Synnøve boka "Frå tase til kjendis".

Karluf Hákull frå Nortura gratulerte RSG med eit fint årsmøte. Han lova at viss det var behov for klypekurs så stiller Nortura opp. Møtet i Ølen var eit godt møte. Han ynskte lukka til vidare.

Hilde K. Håland frå Fatland takka for at dei vart inviterte og sa at det var viktig å fokusera på det positive og viste til s. 53 i årsmeldinga.

Etter 10 år i styret sa Leif Matnisdal frå seg attval. Ole Jonny takka han for innsatsen, og sa at Leif har vore ein utroleg fin fyr å ha med i styret. Som kasserar har han spart RSG for mykje pengar. Han overrekte slirekniv, RSG si krus og blomar.

Marie Fuglestad skal slutta som sekretær, og Ole Jonny takka for innsatsen og overrekte RSG si krus og blomar.

Til slutt takka han Sigmund Skjæveland for god møteleiing og overrekte blomar.

Han ynskte så alle vel heim!

Sigmund Skjæveland
Møteleiar

Jon Egil Østerhus
Suldal Sau og Geit

Knut Thunheim
Lund Sau og Geit

Bjerkreimsmarken 2011

7. - 8. - 9. oktober

www.bjerkreimsmarken.no

**ÅLGÅRD
LANDBRUKSENTER**

- New Holland traktorer
- Redskaper fra de mest anerkjente fabrikat
- Reservedeler og service
- Ritchie veie- og saueutstyr

Telefon: 51 61 19 40 - Telefaks: 51 61 19 41

Referat - Leiarmøte 15. og 16. oktober 2010

Velkommen til Suldal v/leiar for Suldal Sau og Geit og leiar for LMT Suldal

Suldal er ein stor kommune med heile 1.730 kvadrat km og 3.800 innbyggjarar. Suldal er ein aktiv landbrukskommune med ca 176 bruk med sau. Det vert produsert ca. 330 tonn lammekjøtt, 6,7 mill. liter mjølk og 550 tonn storfekjøtt. Kommunen overfører 2,6 mill. kroner til landbruket som vert fordelt på skyss støtte til veterinær, rådgiving, nydyrkning mjølkekvote og nybygg/restaurering. Reiselivet er også stort i Suldal med vakker natur. Her er småfænæringa viktig!

Opprop: Desse lokallaga møtte ikkje: Sauda

Orientering av fylkesleiar:

Fylkesleiaaren starta med og fortelja at det hadde vore ein god haust for småfænæringa. Salet av lammekjøtt har vore svært godt. Lagrene er så godt som tomme! Lamma frå Rogaland er i verdenstoppen heva han, dette skyldes nok dei fantastiske beita me har både i fjell og langs kysten.

RSG hadde møte med Mattilsynet.

Slike møter er viktige for å ha god dialog og ikkje minst forstå kvarandre.

Innspel frå Jæren Smalalag om kor viktig det er med god merking slik at sau/lam som kjem på avveg lett kan identifiserast.

Det kom forskjellige innspel frå lokalaga angåande kåring. Kåringa vert gjennomført slik som planlagt. Det er reaksjonar om at RSG ikkje hadde stend på Agrovisjon 2010.

Dette skuldast at styret syntes det kosta for mykje, mellom kr 35 og 40.000.

Samarbeidsprosjekt "Auka produksjon i saueholdet Rogaland" går bra!

Rovdyr:

Lokallaga er flinke med tilbakemeldingar.

Treg sakshandsaming hjå Fylkesmannen, dette må ein gripa tak til!

Øyvind Bergøy var i Bergen på møte angående rovdyr.

Politianmeldelsen er nå oversendt advokat for utredning.

Det er viktig at ein følgjer med på kva som rører seg i naturen!

Jerv er sett i Hjelmeland/Suldal og ulv i Åseral.

Det er nokre lokalag som ikkje fungerer slik som Styret i RSG ynskjer.

Dei laga dette gjeld vil styret ta kontakt med for få dei til og fungera optimalt.

Positive innspel frå lokallaga som Time som etterspør rabattordning for medlemmer som handlar medisinár på apotek.

Geita har fått det bra! Geitebøndene klagar ikkje! Bra med gode vilkår.

Gjetarhundlaget må ta meir ansvar i forhold til økonomisk støtte til gjetarhundarbeid.

Styret i RSG etterspør personar i lokalmiljøet som har utmerka seg gjennom langt arbeid for småfænæringa.

Tokoplasmose forsøket er ferdig, men ein del manglar på innrapporteringa.

Så langt ser forsøket bra ut.

"Fjell-lam" er ei sak som Arnhild Skjørestad tok opp med styret.

Styret arbeidar vidare med denne saka og ser kva ein får til.

Elles viste leiaren til arbeidet som var gjort med farga spel. Her har det vert møte for å ta vare på rasen "Farga spel" med det resultatet at det er laga nytt regelverk for kåring.

Elles oppmoda leiari til alle som har biler som kan brukast i Årsmeldinga om å sende desse inn.

Kommentarar:

Trygve Høynes: Arbeidet som vert gjort med gjetarhund frå lokalaga er dugnad. Stiller seg spørjande til kva leiar meina....

Berge Kjell Opsal: Store lam slaktast nå! Kvifor kjem ikkje dei før?

Kvifor er det jerv i områder det ikkje skal vara jerv?

Replikk: Det er ynglande jerv som ikkje skal vera her.

Trygve Ravndal: Innkallinga var for sein. Innkallinga må sendast som brev.

Leiaren hadde denne kommentaren til spørsmåla: NSG har ansvar for kåringa. I Rogaland er det pr dags dato forbod å samla småfe. Difor måtte RSG stoppa dette.

Kåringa burde vert utlyst i Bondevennen.

Jerv: Er sikker på at den ynglar i Rogaland. Her trengs ei opprydding i lag med Fylkesmannen.

Jon Egil Østerhus: Kvifor er det ikkje krav til pregning av namn eller telefonnummer i øyremerke?

Jan Helge Havso: Still krav til namn og tlf. nr. i øyremerke til småfe.

Berge Kjell Opsal: Dette burde vera eit krav til alle som slepper småfe på fellesbeite.

Jon Egil Østerhus: Lisensjakta bør starta likt med reinsdyrjakta.

I områda her omkring er det vanskeleg med sporsnø.

Jan Helge Havso: Oppdatering av heimesida.

Når det gjelder "Fjell-lam" er det ikkje rett tid å ta dette opp nå. Salet går bra!

Møte Bergen - Øyvind Bergøy: Møte var i regi av Miljø Dep. der Vestlandsfylka var invitert.

Hovudinnlegg blei halde av Heidi Sørum. Det kom spørsmål til Øyvind om korleis ein kan ta ut meir skadedyr? Dette må gjerast i lag med forvaltninga.

Jon Egil Østerhus: Kan ein få til endring av dato for oppstart av lisensjakta?

Øyvind: Dette må ein arbeida vidare me for å få til.

Kjøp og sal av småfe ved Bjørn Høiland

Bjørn heldt eit innlegg om kjøp og sal av småfe, der han stilte ein del spørsmål

- Kan ein få til fast avtale på kjøp av småfe?
- Vil dette vera fornuftig?
- Det er stor omsetning av livdyr
- Dette skuldast at det i Rogaland er mange buskapar med småfe
- Kor store område er det fornuftig og skriva avtale i?
- Kva krav bør ein stilla til salgsbuskap?
- Kva kan me gjera?

Oppsummering: RSG må ta tak i dette slik at utforminga om korleis kjøp og salg skal vera i framtida. Det er viktig at næringa er med og at eventuelle endringar som måtte koma er slik at næringa kan leva med dei og ikkje vert oppfatta som noko negativt.

Lokal lagas time:

Bjerkreim Sau og Geit: Bjerkreimsmarknaden - god dugnadsånd - 21 nye medlemmer hittil i år!

Er opptatt av at støttemedlemmer og kan få bladet "Sau og Geit". Etterlyser matspalte i bladet "Sau og Geit". Kåring OK!

Suldal Sau og Geit: Takk til RSG for godt arbeid i rovdyr saka! Ellers god aktivitet blant medlemmene.

Helleland Sau og Geit: Saknar kåringa! Det er det sosiale som er blitt borte!
Har litt nedgang på medlemmer.

Egersund Sau og Geit: Driver laget på ein fin måte med mange aktiviteter, som t. d. marknadsdag.
Litt auke i medlemstalet.

Vikedal/Imsland Sau og Geit: Mange i området som ikkje er medlemmer. Har god premie på rev.
Arbeida med å få til seminkurs i haust, der ein subsidierte unge medlemmer.

Gjesdal Sau og Geit: Driver væralag med 40 værar. Har kjøpt inn ullsekker som medlemmene kan få kjøpt. Ynskjer at info om møter/samlingar kjem ut tidlegare.

Sandnes Sau og Geit: Medlemskveldar der Arnhild frå RSG og Myklebust frå Nortura har vert med.
Kåring av ca. 70 lam. God aktivitet

Finnøy Sau og Geit: Fellesstyre med vereringen. Tomatfestivalen er ein stor aktivitet

Nedstrand Sau og Geit: Engasjerte medlemmer der Øyvind Bergøy var med på årsmøte og holdt foredrag om økonomien i sauehaldet. Er med på "Open Dag" på Tveit

Ølen Sau og Geit: Medlemsmøter med fokus på føring og helse hos sauene.

Skjold Sau og Geit: Medlemsmøter. Besøk hos medlem med nytt sauefjøs.

Rennesøy & Mosterøy Sau og Geit: Sliter med fotrote! Mykje dugnadsarbeid for og redusera smittepresset. Fagmøter i lag med forsøksringen, samt også møte om "Flott".
Finne sau/lam med fiskesluk, dette er eit aukande problem

Strand Sau og Geit: God aktivitet. 10 nye medlemmer. Godt arbeid med gjetarhunden!

Skåre Sau og Geit! Vanskelege å ha godt lagsarbeid så nært med Haugesund. Heller vera med på vill-suarbeid! Har årsmøte på søndagar.

Bokn Sau og Geit: Godt lagsarbeid med 21 medlemmer. Møte med Forsøksringen

Sandeid Sau og Geit: Bra lagsarbeid med 18 medlemmer

Vats Sau og Geit: Vanlege aktivitetar. Er nokre nybygg. Dette er bra

Time Sau og Geit: Stort lag med vel 170 medlemmer. Hadde tur til Irland. Aktive medlemmer.

Soknedal & Heskestad: Aktive medlemmer. Har salg av stolpar og nett til medlemmene.

Hjelmeland Sau og Geit: Eit aktivt lag med medlemsmøter der Ove Myklebust frå Nortura har vore med.

Kåring 2010 v/Per Johan Lyse

Ringkåring vert utprøvd 4 plassar i Rogaland. Det var med ein kvalifisert person i lag med personar frå vereringen. Det var i haust mytt regelverk for kåring av farga spæl. Kåringa fungerte bra med litt varierande kvalitet på lamma. Dette kan skuldast varierande sommararbeite.

Mange gode lam! Enkelte område var det ein liten auke på lam til kåring.

På Karmøy var det berre eit lam som vert kåra.

Meir info og statistikkar finner du på nettsida til NSG

Økonomien i Sauehaldet v/Øyvind Bergøy

Øyvind heldt eit godt innlegg om økonomien i sauehaldet.

Han delte næringa opp i 3 grupper:

- Dei proffe - dei som driv svært godt
- Dei som driv rimeleg godt
- Dei som eksistera (utegangsau og tenkjer mest på tilskot)

Tilskotet er ein viktig økonomifaktor, men det er fortsatt mange som har mykje å gå på - når det gjeld kg kjøtt pr. vinterfora sau.

Foredrag v/NHO Rogaland Halvard Ween

Ween holdt foredrag om landbruket generelt - og stilte spørsmål som:

- Ka e vitsen med landbruk
- Ska ein produsera mat på alle bruk?
- Eg vil gjera at det er lys i alle vindauge
- Det skal vara velstelt alle passer, men er det matprisen som skal betala for det?

Me er mat og landbruksfylke Rogaland!

Rogaland står for 22 % av produksjonen i Norge av all mat og drikke, men berre 8,5% av befolkninga bur i Rogaland. Rogaland står også for 20,3 % av all sau i Norge. Kvifor kan ikkje landbruket ha fagbrev? Slutt og SYT! Vis alt det positive! Bruk media – presenter det positiva!

INKJØPSLAG BA

Pb. 511 - 4376 Helleland, tlf. 51 49 71 97

LOKALLAGSLEIARAR I ROGALAND SAU & GETT 2010

Lokallagsledere 2010					
	Adresse	Postin	Telefon:	Lagets e-post	
Sau og Geit Lokallag	Leirar	4389 VIKESA	992 37 481		
Birkkreim	Halvard Veen	5561 BOKN	911 59 382	halvard@veengard.no	
Bøkn	Jens Morten Våtnaland	4370 EGERSUND	971 91 459	jem-valin@online.no	e-punkt@online.no
Eigersund	Jan Helge Havarso	4160 FINNOY	994 90 548	gaule@hesbynett.no	
Finøy	Gautie Halieiland	4110 FORSAND	400 08 753	jlolar@online.no	
Forsand	Roar Larsen	4330 ALGARD	939 91 966	ivarky@online.no	
Gjesdal	Tygve E. Ravndal	4182 SKARTVEIT	415 47 317	loenne@spiskammeret.info	
Halsnøy	John Egil Halsne	4370 EGERSUND	481 99 374	ann.slevealand@hotmail.com	
Helleland	Harald Sleveland	4130 HELMELAND	926 53 320	ingebjorglaugaland@gmail.com	
Hjelmeland	Ingebjørg Vik Laugaland	4134 JØSENFJORDEN	982 83 018	helena.hauge@gmail.com	
Jøsenfjord	Odd Gunnar Haage	4280 SKUDESNESHAVN	977 44 262	tryhoel@online.no	
Karmøy	Tygve Høines	4353 KLEPP ST.	907 90 342	hattelandgard@hotmail.com	
Klepp	Jan Arild Anda	4180 KVITSØY	913 43 194	bjarne.nordbo@hesbynett.no	
Kvitsøy	Bjørne Nordbø	4460 MOI	924 18 701	knut.thunheim@dabbi.no	
Lund	Knut R. Thunheim	5560 NEDSTRAND	936 48 910		
Nedstrand	Magnar Helgeland	4365 NÆRBØ	5143 38 86	martin.doe@ainett.no	
Nærø	Martin Boe	Østhusvikv. 22	975 12 814	kjell.torsen@yse.net	
Rennesøy & Mosterøy	Kleiv Age Torsen	4150 RENNESØY	909 65 217		
Sandeid	Harald Hustoft	5585 SANDEID	995 40 975	ofurennes@yahoo.no	
Sandnes	Olav Furenes	4308 SANDNES	913 83 059	mosbakk@gmail.com	
Sauda	Dagfinn Birkeland	4208 SAUDASØEN	952 35 620	gusfro@irisurf.no	
Skjold	Gustav Froyland	5574 SKJOLD			
Skåre	Anne Froyland	5514 HAUGESUND	980 18 252		
Sokndal & Heskestad	Alf Torslein Petersen	4380 HAUGE I DALANE	480 31 284	alf.t.petersen@dabbi.no	
Sola	Kristian Helleberg	4054 TJEITA	917 32 945	christian@helleberg.org	
Strand	Magne Jakob Bjørheim	4120 TAU	950 31 191	mibi@online.no	
Suldal	Jon Egil Østerhus	4233 ERFJORD	952 31 416	i-eqloie@frisurf.no	
Sør-Jæren	Eirik Skretting	4360 VARHAUG	952 08 599		
Tine	Geir Nielssen	4340 BRYNE	982 59 707	qeir@bys-as.no	
Tysvær	Trond Håland	5567 SKJOLDASTRAUMEN	928 50 405	hilk@fatland.no	
Vats	Severin Falland	5578 NEDRE VATS	950 86 860	severin@online.no	
Vikedal & Imsland	Berger Kjell Opsal	5583 VIKEDAL	476 46 846	lkopsal@gmail.com	
Ølen	Geir Tøfte	5580 ØLEN	911 27 152	qe-tofte@bluezone.no	
Ardal	Karslein Sie	4137 ARDAL RYFYLKE	982 45 534	karslein@hesbynett.no	

- erfaring - kunnskap - fleksibilitet - kvalitet - utvalg -

● VERDENSNYHET; ny type innredning

-med 10 års garanti

glassfiber

- skråfront
- solide grinder
- enkel montasje
- glassfiber forbrett
- tette glassfiber skiller

Plastrister

- høy dyrekomfort
- lang holdbarhet
- effektivt og rimelig
- sklisikre knotter
- stor gjødselgjennomgang

Våre fagkonsulenter skreddersyr løsninger tilpasset ditt behov!

-ta kontakt for prosjektering og tilbud

FJØSSYSTEMER

Les mer på www.fjossystemer.no -> sau

Ost
2634 Fåvang
Tlf: 61 28 35 00
ost@fjossystemer.no

Sør
3174 Revetal
Tlf: 33 30 69 61
sor@fjossystemer.no

Vest
4365 Nærø
Tlf: 51 43 39 60
vest@fjossystemer.no

Nordvest
6770 Nordfjorddeid
Tlf. 57 86 25 05
nordvest@fjossystemer.no

Midt
7473 Trondheim
Tlf. 72 89 41 00
midt@fjossystemer.no

BYGG
2634 Fåvang
Tlf: 61 28 35 30
bygg@fjossystemer.no

Aktuelt for jakta og slaktesesongen!

Solide kjøttkverner	Pølsestapparar	Vekter	Vakuumpakkemaskin	Bajonettsag	Kniver og silirer
Elektriske og hand-drevne kjøttkverner i mange storleikar.	Handdrevne pølsestapparar.	Klokkevekter og digitale vekter i flere storleikar.	Førsteklasses vakuumpakkemaskiner for små og store husholdningar.	Hendig verktoy til bila, partering.	Stort utval i knivar og silirer.

Stort utval i drikkekar og drikkeutstyr!

Me har alt du treng til gjerdehald. Apparat, netting, trad, isolatorar m.m.

Vi har det meste - rimelegare enn dei fleste

A/S Nessemaskin

Framfallssæle	Råmjølkserstatning	Lammebar	Klyppemaskin

Tlf 57 69 48 00
Fax 57 69 48 01
www.nessemaskin.no

Antal medlemmar i Rogaland Sau & Geit i 2010

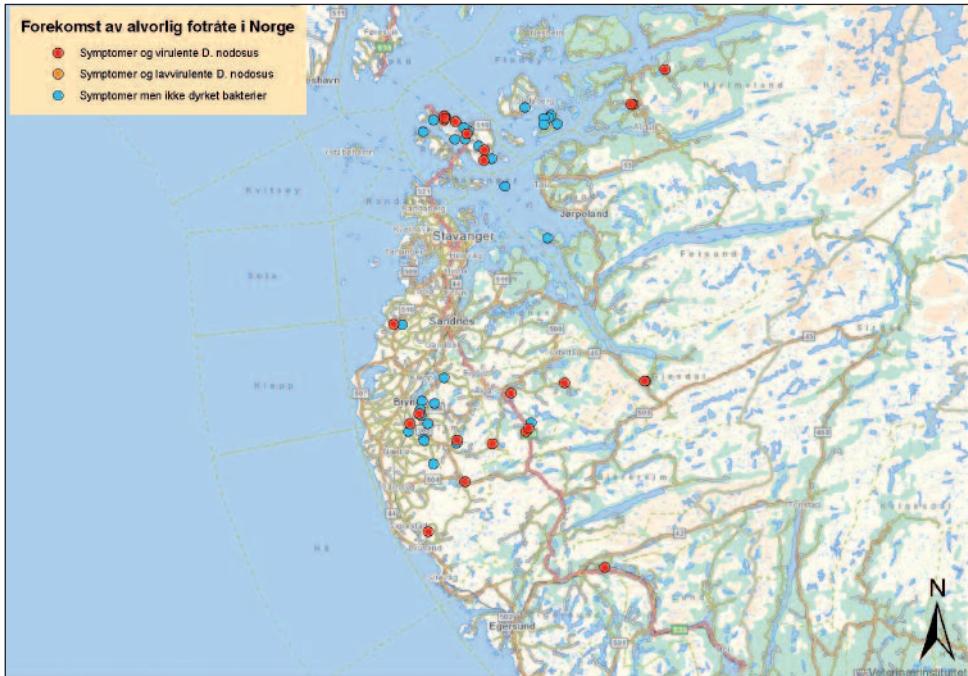
Lokallaga i RSG	2008	2009	2010	Endring
Bjerkreim	154	150	159	9
Bokn	26	25	20	-5
Eigersund	79	87	93	6
Finnøy	42	42	41	-1
Forsand	37	37	36	-1
Gjesdal	117	115	114	-1
Halsenøy	14	15	15	0
Helleland	72	71	72	1
Hjelmeland	85	87	84	-3
Jøsenfjord	16	17	16	-1
Karmøy	86	83	76	-7
Klepp	23	25	27	2
Kvitsøy	11	11	10	-1
Lund	33	29	29	0
Nedstrand	31	26	27	1
Nærø	31	29	24	-5
Rennesøy & Mosterøy	79	75	74	-1
Sandnes	132	132	129	-3
Sandeid	15	16	20	4
Sauda	60	59	59	0
Skjold	25	26	31	5
Skåre	17	18	18	0
Sokndal & Heskestad	71	78	70	-8
Sola	18	18	19	1
Strand	55	53	63	10
Suldal	124	122	115	-7
Sør-Jæren	153	149	149	0
Time	157	153	170	17
Tysvær	73	67	66	-1
Vats	27	27	23	-4
Vikedal & Imsland	26	35	33	-2
Ølen	38	41	42	1
Årdal	8	5	6	1
	1944	1923	1930	7

Fotråte – erfaringer fra Rogaland i 2010

Erfaringene fra 2010 har styrket bildet av at alvorlig fotråte er begrenset til Rogaland. For resten av landet er det svært gode nyheter, for Rogaland betyr det fortsatt innsats fra alle parter å nå målet om å bekjempe sjukdommen fotråte.

Også i 2010 har vi hatt nye utbrudd av alvorlig fotråte i Rogaland. Totalt er det påvist alvorlige symptomer i 58 sauebesetninger i dette fylket siden 2008 (se figur 1). Sjukdomsutbruddene i 2010 resulterte i akutt halthet og stagnasjon i tilvekst i flere flokker, og tiltak ble iverksatt for å dempe symptomene og smittepresset. I tillegg til de 58 flokkene i Rogaland, har 5 besetninger på Østlandet sanert eller påbegynt sanering på grunn av alvorlig fotråte.

Figur 1. Besetninger med alvorlig fotråte i Rogaland.

Det er kun på Østlandet man så langt har funnet besetninger med alvorlige symptomer og mindre aggressive varianter av fotråtebakterien (oransje prikk)

Soneforskrift for Rogaland

Som det fremgår av kartet er de fleste tilfellene av fotråte i midtre deler av Rogaland. For å redusere spredningen av fotråte innenfor Rogaland ble en egen soneforskrift fastsatt av Mattilsynet i august 2010. Soneforskriften forbryr i utgangspunktet all livdyromsetning, og kommer i tillegg til annet regelverkssom bl.a. forbryr salg av hodyr. Salg av hanndyr er i henhold til soneforskriften tillat under visse vilkår. Vilkårene avhenger av hvor i Rogaland en besetning er og hvor dyrene skal, men omfatter tiltak som at leverandør ikke har tatt inn dyr i flokkene siste 6 mnd., egenerklæring og fotbad og for enkelte tilleggskrav som karantene på tørt underlag, ekstra fotbad og veterinærattest.

Bakterievarianter

Fra andre land vet man at fotråtebakterien finnes i flere varianter og selv om alle evner å gi sjukdom er det kun de aggressive variantene som assosieres med de mest alvorlige tilfellene. Høsten 2010 ble det iverksatt prøvetaking for dyrking av bakterier i alle besetninger som ble undersøkt, dvs. både kontaktbesetninger og besetninger som fortsatt var båndlagt etter Smu sauens. Det er først når man dyrker levende bakterier at det er mulig å se hvorvidt bakterier er av den aggressive typen eller ei. Det har gitt oss verdifull ny kunnskap om forekomsten av aggressive og mindre aggressive varianter av fotråtebakterien i Rogaland.

Så langt er det godt samsvar mellom funn av aggressive varianter og alvorlige sjukdomstegn i flokker i Rogaland. I 27 besetninger med alvorlige symptomer, hvor det lykkes å dyrke fram bakterier, ble det funnet aggressive varianter. I fra 17 besetninger som ikke hadde symptomer, men som ble undersøkt pga. tidligere bandlegging eller fordi de var kontaktbesetninger, ble det dyrket mindre aggressive "snille" varianter. Det ble imidlertid også funnet hissige varianter i 11 besetninger uten symptomer da de ble undersøkt. Alle disse 11 befinner seg på Rennesøy og alle kan betegnes som kontaktbesetninger til andre med alvorlig fotråte, enten gjennom livdyrkjø eller geografisk beliggenhet. Det er sannsynlig at det dreier seg om samme smitte i all flokkene.

Funn av hissige varianter i besetninger som er friske når de undersøkes viser at fotråtesmitten kan ligge skjult i en besetning. Dette er en utfordring når man ønsker å bekjempe en sjukdom, da smitte kan spres før den oppdages. Den samme utfordringen har man ved andre sjukdommer som mædi, klassisk skrapesjuke og paratuberkulose. Prøvetaking for dyrking er derfor viktig som tillegg til den kliniske undersøkelsen.

I de 5 besetningene med alvorlig fotråte på Østlandet, er det funnet mindre hissige varianter. Det viser at også disse kan gi alvorlig nok sjukdom. De 5 besetningene er båndlagt ut fra et føre-var-prinsipp, og det arbeides med sammenlignende undersøkelser av de mindre aggressive bakterievariantene.

Hva så Rogaland?

Å bekjempe alvorlig fotråte i Rogaland, og da særlig i områder med høy forekomst, vil kreve tålmodighet og innsats fra saueneringa i årene som kommer. Situasjonen på øya Rennesøy ser ut til å skille seg fra resten av fylket, men også andre områder i midtre deler av Rogaland, som det framgår av kartet, har økt forekomst av fotråte. Men livdyrflyten i Rogaland har vært omfattende og besetninger i andre områder kan ha smitte med aggressive varianter uten at vi kjenner til det. Følgende vil være av stor betydning fremover:

- Åpenhet omkring sjukdommen og vilje til å melde fra ved mistanke om alvorlig fotråte.
- Smitteforebyggende tiltak i form av å:
  - Oppfylle kravene i soneforskriftene
  - Unngå unødvendig livdyrkontakt - bruk semin og sorg for tette gjelder
- Smittereduserende tiltak i form av godt miljø rundt føttene. Det er ikke alltid like lett, men er viktig bl.a. i skilleveier.

Den relativt begrensede utbredelsen av de hissige variantene på landsbasis, tyder på introduksjon av nye varianter av fotråtebakterien til Rogaland for noen år siden. Totalt sett er det derfor lov å se optimistisk på situasjonen og tro at sauebonder flest skal slippe å stifte nærmere bekjentskap med alvorlig fotråte. For Rogaland vil det som sagt være behov for fortsatt innsats i noen år fremover, men fra prosjekt Friske føtter sin side har vi tro på at det er fullt mulig å bekjempe alvorlig fotråte også her.

En ny statusrapport for prosjekt Friske føtter er under utarbeiding og kan lastes ned fra www.fotrate.no

Sweetlics mineraler

Mineraler til sau, storfe og hest. Etter veldig gode tilbakemeldinger er vi glade for å kunne tilby flere varianter av mineral- og vitamintilskudd. Fra Inform Nutrition i Irland har vi et bredt spekter av tilskudd. Kom innom for en gjennomgang av mulighetene som finnes.

Sprayfo lam

Basert på melkeråstoff
levert av:

Spesialmelkeerstatning for lam og kje med ett godt rytke i hele Norge. Leveres også i egne utgaver for kalv og smagriss. Også disse er produsert med myse fra Tine. Sprayfo er homogenisert og spraytørket. Dette gir mikro energipartikler som er kapslet i protein. Protein og fettsammensetningen som i helmelk. En meget lettfordølig melkeerstatning med lang holdbarhet (12 mnd). Lett å løse opp. Oppløst er den stabil i 24 timer. Ingen fettavleiring i spenn eller automater. Det ideelle produktet for oppføring av lam og kje.

Kraftfôr-automat

Kraftfôrautomater
Leveres i målene:
120 cm. og 250
cm. Med 12 eller
24 eteåpninger.

Adopsjonsgrinder

Lac-Tek - prisgunstig
automat til lam og kje

Bryne Landbrukservice as er rustet til lammesesongen med ett bredt utvalg av grinder, porter, krybber, kraftforautomater, melkeautomater, smokker og selvfølgelig melke-erstatning og mineraler.

Vi mener å ha det bredeste utvalg av rekvista
spesielt til saueprodusentene.

Kom innom for gode tilbud.

Vi har også lørdagsåpent fra 09.00- 13.00.

Bryne Landbrukservice as
Hålandsveien 31- Håland Vest, Bryne
Telefon 51 77 07 00
www.bls-as.no
e-post:geir@bls-as.no

Gullsøya

Vårt eget utvalg av
grinder, porter, fronter
og førerautomater for sau.

Fôringssfront

Justerbar eteåpning. 6 stk gir en rundballehekk. Kan også nytes i andre anledninger.
Leveres i målene:
120 cm og 250 cm

Sauegrinder

Galvanisert stål med 22mm
horisontale rør.
Leveres i målene:
120cm – 150cm – 190cm –
230cm

Sauegrind med port:

Leveres i målene:
190cm – 230cm

Saueport:

Port med ramme, hengsle og
portlås. Leveres i målene:
80cm – 120cm – 150cm

Lettgrinder

Lettgrinder med 7,5 x 7,5 cm.
nett. Leveres i målene:
100 cm. – 140 cm. –
200 cm. – 300 cm.

Hjelmeland Sparebank

ryfylkebanken

**Det er gildt å ha
gode kundar**

Tlf. 51 75 44 00

www.hjelmeland-sparebank.no

Telebank: 815 48 400 SMS-bank: 26120

post@hjelmeland-sparebank.no

Rapport nr 3 - Frå prosjektet Auka produksjon i sauehaldet i Rogaland 2009 – 2012

Rapporteringsperiode:

- For rekneskapen; 1.januar – 31.desember 2010
- For aktivitet; 1.juli – 31.desember 2010
- For respons; 1.oktober 2009 – 31.desember 2010

Prosjektet rapporterer 2 gonger årleg, per 30.juni og per 31.desember.

Innleiing

Denne 3-årige satsinga starta 1.oktober 2009 og har no lagt 1 ? år bak seg. Som presisert i tidlegare rapportar skjer det meste av rådgivningsarbeidet i satsinga vintertid. Dette pregar også dei halvårlege rapportane. Styringsgruppa har hatt eitt møte siste halvåret (24.august). Prosjektansvarleg og prosjekt-leiarane har også hatt eitt møte saman.

	Rogaland		Landet	
	Tal sauebønder	Tal vfs	Tal sauebønder	Tal vfs
1.1.2009	2.600	202.329	14.400	999.495
1.1.2010	2.606	209.812	14.238	1.018.566
Endring	0,2%	3,7%	-1,1%	1,9%

2010: Rogaland ca 20,5% av sauene i landet

Resultatmål for satsinga er at tal vinterfora sau i Rogaland har auka med 5% og avdrætten med 15%. Då kan det vere interessant å sjå kva tala seier så langt;

Som vi ser er tala er utviklinga for vårt fylke positiv. Tal sau har auka med 3,7% og tal sauebønder er stabilt. Sikre tal for 1.1.2011 må vi vente på nokre månader til. Sikre tal for avdrått (kg kjøt levert til slakteri) må vi også vente på, men tabellen under viser oss tal slakta dyr i 2009 og fordelinga mellom slakteria. Det er hard konkurranse om bonden i Rogaland.

Slakteri	Antall slakta sau/lam i 2009 frå bønder i Rogaland	
	tal	% av total
Prima Jæren	6.820	2,7
Fatland	94.740	38,0
Nortura	148.000	59,3
Total	249.560	100

Aktivitet

Felles

I oktober 2010 køyrdde vi 4 kveldsmøte i regi av satsinga, dei same stadene som i 2009.

Programmet var;

- Kort informasjon om satsinga
- Hovudtema;
  - o Helse og lammetap v/spesialveterinær
  - o Mine erfaringar med å ta tak i utfordringa
- Aktuelt frå Rogaland Sau og Geit
- Saueaktuelt frå slakteria

Til saman 205 bønder møtte desse 4 kveldane (Undheim 50, Helleland 70, Sand 35 og Aksdal 50). Stemninga på møta har vore god og konstruktiv. Møta speglar at stemninga i sauenæringa i fylket er god. Når likevel oppmøtet ligg monaleg lågare enn året før trur vi det først og fremst skuldast at "nyhendeverdien" er mindre. Satsinga ved styringssgruppa skal ta stilling til om vi skal halde fram med desse årlege møta, om vi skal gi dei ein ny vri eller om vi skal erstatte dei med andre attraktive fellesaktivitetar for sauebøndene. Vidare arrangerer vi 2 møte i januar 2011 (Finnøy og Strand).

Laurdag 23.oktober arrangerte satsinga eit skulderarrangement under Agrovisjon 2010;

Dette arrangementet fall i god jord. På den første delen *Korleis oppnå gode produksjonsresultat i sauehaldet?* deltok 100 personar og 70 personar høyrd på innlegget til Jostein Røysland. På kvar av dei to siste boklane deltok 50 personar. Gode innlegg og god stemning i salen.

Annonsering er også ein fellesaktivitet. Og i Bondevennen har annonsen nedanfor stått to gonger hausten 2010. Den same annonsen bruker vi også som flyers og i ulike presentasjoner.

Respons hittil i satsinga

Satsinga er eit strukturert rádgivingstilbod til sauebøndene i Rogaland – eller til dei som ønsker å starte med sau. Tilboda A til G gjeld heile prosjektpериoden og bøndene melder seg på til slakteria. Det er ønskeleg at bøndene tek del i fleire fagtema.

Skulderarrangement under Agrovisjon
laurdag 23. oktober 2010

DROP IN!

**Grethe
Ingo påmelding**

DROP IN!

10:15 - 11:15 Korleis oppnå gode produksjonsresultat i sauehaldet?
Samtale med **Paul Svein**, ein svært dyktig sauebonde frå Bjerkreim. Stil spørsmål!

- Kva betyr produksjonsstølskota i Paul sitt sauehald v/Gerd Siqvæld Engelskjær, Bjerkreim kommune
- Om investeringstilskott v/Karin Hansen, Innovasjon Norge

11:30 - 12:00 Økonomien i sauehaldet v/ **Jostein Røysland**, Bjerkreim rekneskapskontor

13:15 - 14:00 Sauekontrollen er viktig! Nyte og bruk v/Grethe Ringdal, Animalia

14:15 - 15:00 Sauen – ikke verdt ull? Om framtid for norsk sauehold Ved Margaret Eide Hillestad, Landbruksutredningskontor

Bonde og nestleiar i Rogaland Sau og Geit, Øyvind Bergey er ordstyrar.
Materommet "Lindesnes B" i konferansesenteret til Stavanger Forum.
Inga påmelding eller deltagaravgift!

Bli med!

Felles løft for sauehaldet i Rogaland

- A. Me startar med sau!**
- B. Nytt sauehus?**
- C. Sjukdom og helse**
- D. Reduser lammetapet**

- E. Beitesamarbeid (organisert beitebruk)**
- F. Föring og stell**
- G. Økonomisk gjennomgang**

Kjenner du på deg at her er det faglege utfordringar du vil ta tak i? Du får hjelp ved å kontakta desse;

- Berit Pettersen   berit.pettersen@fatland.no
- Rune Osland   rune.osland@nortura.no
- Georg-Fredrik Ueland   georg@prima.as

tlf 952 00 340
tlf 932 65 811
tlf 926 19 181

Bak denne fellessatsinga står kommunane i Rogaland og:

Korleis har responsen vore så langt?

Respons 1.oktober 2009 – 31.desember 2010

Individuell oppfølging

Fagtema	Ny med sau	Nytt sauehus	Sjukdom og helse	Redusert lammetapet	Betlefag	Föring og stell	Økonomi	Sum
Tal bønder	9	79	49	3	1	33	174	
%-vis fordeling	5,1	45,4	28,2	1,7	0,6	19,0	100	

Fordeling individuelt/gruppevis; 60/40

Tabellen viser at 174 bønder har teikna seg for individuell oppfølging. Individuell oppfølging vil her seie enten at dei har bedt om fagleg oppfølging heilt individuelt (60% av dei 174) eller gjennom mindre faggrupper (40% av dei 174). I rapport nr 2 blei det rapportert 235 bønder med individuell påmelding, noko som viser seg å vere feil, grunna ufullstendige rapporteringsrutinar. Men 174 påmeldte bønder er heller ikkje verst. Vi ser at *Nytt sauehus, Sjukdom og helse* og *Föring* og stell så langt er dei mest populære fagtema.

Vidare må oppslutnaden også sjåast i samanheng med det vi kallar grupperespons (bussturar, større møte og liknande). Nedanfor ein tabell over dette;

Anna

Prosjektansvarleg presenterte satsinga på Agro Hordaland 30.oktober 2010. Orienteringa blei teken godt i mot og det blei diskusjon mellom dei 70 frammøtte om korleis Hordaland kunne ta tak i sine utfordringar i saueneåringa. Vi vonar Hordaland kjem opp med ei satsing som fremmer sauehaldet i fylket. Det vi vere naturleg for vårt prosjekt å ha tett kontakt med Hordaland.

Rogaland Sau og Geit er ein viktig organisasjon for saueneåringa. Laget er med i satsinga og vi samarbeider godt – også om fellesaktivitetane. Likeins er lokallaga i Rogaland viktige. Dei er m.a. med og marknadsfører møta og bidreg med positiv energi i satsinga.

Stavanger 13.januar 2011
Geir Skadberg
prosjektansvarleg

Lite penger på konto?
Ta grep i 2011!

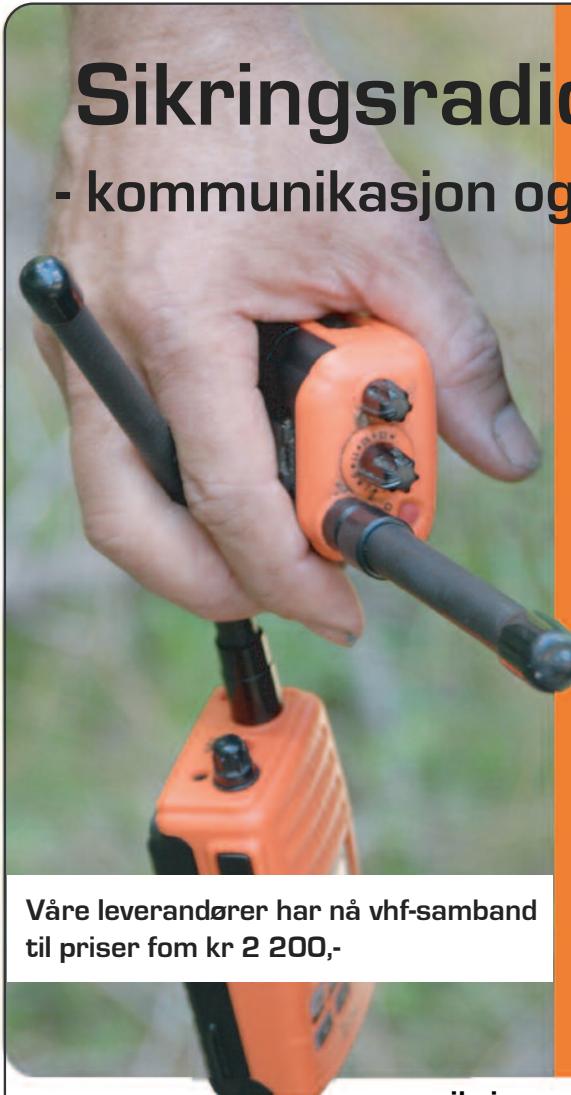
Avtal møte med en av våre rådgivere.

SpareBank
SR-BANK

www.sr-bank.no

Sikringsradioen

- kommunikasjon og sikkerhet!

Våre leverandører har nå vhf-samband til priser fom kr 2 200,-

Sikringsradiosystemet vil være en effektiv bidragsyter til kommunikasjonsbehov under dyresanking. Systemet har tilknyttet repeater som plasseres på strategiske topper og gir dekning over store områder.

Ta kontakt for å se om sikringsaradioen er utbygget i ditt område, hvis ikke vil vi sammen med deg vurdere eventuell utbygging.

www.sikringsradioen.no

sikringsradioen

Pb 9363 Grønland • 0135 Oslo • post@sikringsradioen.no

For å gjøre kraftfôrvalet ditt lettare til lamminga har Bioforsk på vegne av Fiskå Mølle gjennomført eit omfattande forsøk med ulike kraftfôr til sau før, under og etter lamming. Resultatet syner at når det gjeld lammetilveksten er proteinkvaliteten i kraftfôret svært viktig i tillegg til mengda av AAT. Fiskå Saugefôr ser ut til å mobilisere meir av soyene sitt kroppsfeitt og gir dermed auka mjølke-yting, noko vi ser på lammetilveksten.

Med bakgrunn i forsøket har vi 3 % innblanding av fiskemjøl, noko som forsterkar proteinkvaliteten. Mengda av fiskemjøl og roessnittar er viktig for fôrkvaliteten, noko du bør legge vekt på når du vel kraftfôr til lamming!

Tilby kopplamma Fiskå TopStart. Dette er det nye spesialkraftfôret til unge drøtvryggarar. Den tykke smakelege pelletseten (3 mm) lettar føropptaket, er fiberrik og gir høgare tilvekst på lamma.

4120 Tau, tlf. 51 74 33 00

4660 Kristiansand S, tlf. 38 12 77 50

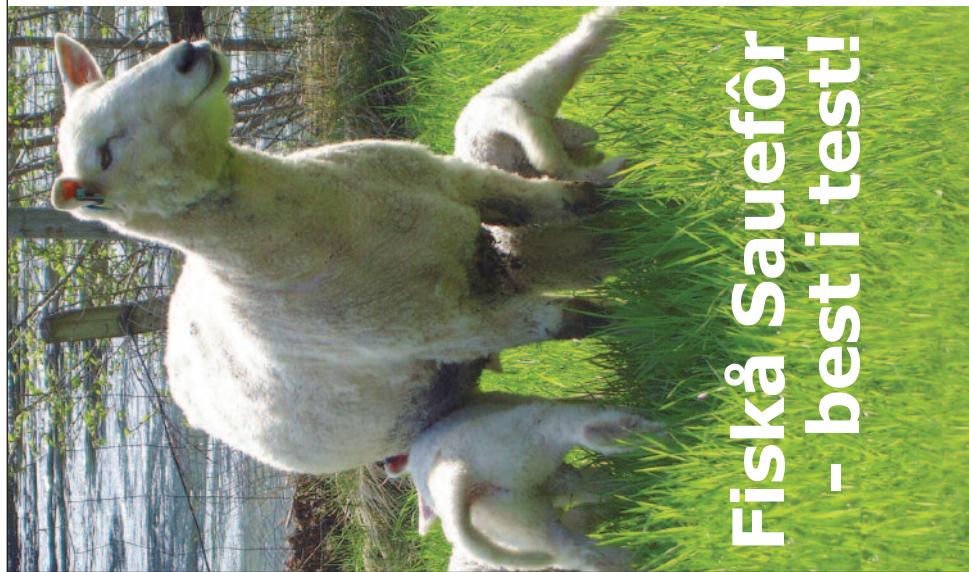
7100 Rissa, tlf. 73 85 90 60

5590 Etne, tlf. 53 77 13 77

2270 Flisa, tlf.: 62 95 54 44

Godt gjort er bedre enn godt sagt

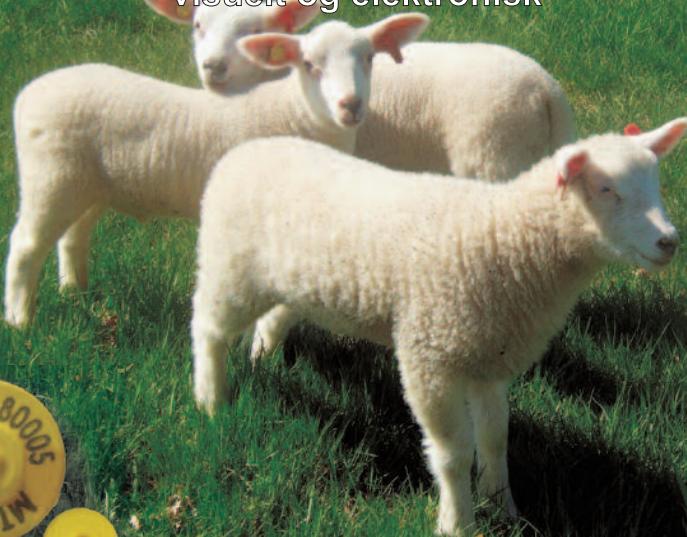
**Fiskå Saugefôr
- best i test!**

Allflex offisielle øremerker

Vi markerer norske husdyr
- visuelt og elektronisk -

- * Allflex er verdens mest solgte øremerke
- * Alle våre Allflex øremerker er godkjent av Mattilsynet som offisielle merker
- * Allflex EID kan kombineres med valgfri hanndel

Øyevollveien 6 - N-4460 MOI
tlf +47 5140 1150 fax +47 5140 1694
moen.bjollefabrikk@lund.online.no
www.moenbjollefabrikk.no

Leseutstyr

Stavantenne

Pda med
RFID leser

Panelantenne

EIK SENTERET

Fendt 200 Vario

- 3 syl common rail motor med turbo/intercooler 75-115 hk makseffekt
- Trinnløs Vario-transmisjon, 40 km/t top hastighet
- Suverent vekt effektforhold
- Lavt drivstofforbruk
- Enkel og intuitiv betjening

MF 5425

- Dyna 4
- Tre dobbelt uttak
- Max effekt 86 hk

Eik Senteret Haugesund
Tlf: 52 75 44 44

Eik Senteret Klepp
Tlf: 51 78 83 30

EIK
SENTERET
www.eiksentret.com

Sauen fortjener det beste FORMEL sau

FORMEL

For god mjølkeproduksjon og høg lammetilvekst. Sikrer godt vommiljø og høgt grovförropptak i lammeperioden.

- Høgt energiinnhold
- Høgt innhold av E-vitamin (100 mg pr kg)
- Tilpasset mineralinnhold
- Svært god proteinkvalitet (inneholder bl.a. sildemjøl)

Kravet om redusert kopper til sau gjør at flere etterspør også andre blandinger til sau.

FORMEL Sau Intensiv

Blanding som først og fremst skal bidra til enklere føringssopplegg omkring lemming. Passer for store flokker der en har ønske om fri tilgang på kraftfôr.

FORMEL Sau Ekstra

Blandinga gjev ekstra høg mjølkeyting til sauen.

FORMEL Lam

Støttefôring av lam. Blandinga kan godt brukes til beitegras.

Bestill på kundetjenesten tlf 800 30 640

VÅRT FELLESKJØP!

Felleskjøpet Rogaland Agder

www.fkra.no

FK butikken – mer enn du tror!
Her finner du oss!

ROGALAND

Bryne, tlf. **48 01 08 78**
Haugesund, tlf. **52 70 54 93**
Sandnes, tlf. **51 97 18 50**
Stavanger, tlf. **90 29 50 54**
Varhaug, tlf. **51 77 14 70**
Vikeså, tlf. **51 45 12 12**
Årdal, tlf. **51 75 42 30**

HORDALAND

Etne, tlf. **53 77 11 30**
Kvinnherad, tlf. **99 38 48 70**
Stord, tlf. **53 40 09 00**

VEST AGDER

Flekkefjord, tlf. **38 32 68 40**
Kristiandsand, tlf. **38 05 67 20**
Lyngdal, tlf. **38 33 10 70**
Mandal, tlf. **38 27 29 70**
Sørlandsparken, tlf. **90 94 70 00**

AUST AGDER

Evje, tlf. **99 33 36 33**
Grimstad, tlf. **37 25 79 20**
Tvedstrand, tlf. **37 16 69 25**

18 BUTIKKER I

Felleskjøpet Rogaland Agder

VÅRT FELLESKJØP!

butikken

– mer enn du tror!

KERGRANBERG

Totalleverandør av skinn

... salg og leigeberedning

Granberg Garveri AS vart etablert i 1951 og var då blant landets minste garveri. I dag med ein årsproduksjon på over 60.000 skinn, 27.000 reg. kunder og 25 dyktige medarbeidrarar, er Granberg Garveri AS blitt Norges største på beredning og salg av sau- og reindyrskinn. I tillegg produksjon og lager av det meste innan dekorasjons-, nappa-, vegetabilskgarva skinn og lær.

I bransjen sidan 1951...

5582 Ølensvåg - tlf. 52 76 50 00 - www.granberggarveri.no

FATLAND

Klar?

IKKE NØL MED Å PRØVE OSS!

Våre gode rådgivere, Berit Pettersen, 95 20 03 40 - berp@fatland.no,
og Hilde Håland, 98 24 22 14 - hilk@fatland.no, vil mer enn gjerne
hjelpe deg og svarer på alle spørsmål som har med sau og lam å gjøre.

Fatland Ølen 97 98 55 22 • Fatland Jæren 97 97 21 20

www.fatland.no

Fatland 2010.

Slakt 2010.

Fatland har god auke for alle dyreslag i 2010, og for småfe ser auken ut til å bli ca 7% i forhold til i 2009. Kvaliteten er bra med tanke på klasse, feitt og vekt, og salget har gått veldig bra,- konkurransen i Dagligvarekjedene er også med og bidrar til det. Dei største og finaste lamma vert solgt under varemerket "Henriette".

Auka produksjon i Saueholdet 2009 - 2012.

Fylkesmannen sitt 3-årige prosjekt på sau, er svært positivt, og fleire burde benytta seg av dette tilbodet. Auka produksjon betyr ikkje nødvendigvis at ein skal auka med sau, men få mest mogleg lønnsomhet ut av dei dyra ein har. Det kan vera nye bønder, nytt-eller ombygg til sauhus, helse, føring, beite eller økonomi, alt som har med sau og gjere for å få godt resultat. Ta kontakt og vi lager eit opplegg som passer for deg!

Fatland Ull.

Det er blitt større prisforskjell mellom 1.og 2. klasse ull, og det betyr at det er viktigare enn nokon gong å produsere ull i klasse 1.

Klassifisørene og klypperane er flinke og kan gi gode råd for eit godt oppgjør. To av Fatland sine klypperar fekk 1 og 2. plass i Norgesmeisterskapet 2010, Neil Perry og Inge Morten Trondstad. Gratulera!!

Farga ull er dårleg betalt, men dette året har etterspørselen vore stor og mange har fått oppgjør for ulne skinn.

Vi oppfordrer Sau og Geit sine lokallag å ta kontakt med Ullstasjonen, for innkøyring av ulla. Vidar Oftedal er ny leiar på Hommersåk sitt ullmottak.

Saukontrollen.

Saukontrollen er interessant og godt hjelpemiddel for å oppnå gode resultalter og dermed god økonomi på sau. Det er avdratt pr v.f.sau som avgjer økonomien i sauproduksjonen. Ta kontakt om du ikkje er med. Gratis fyrste året så ta sjangsen og prøv !

Elektroniske merker.

Det er krav om elektronisk merking av livlam født i 2011. Fatland oppfordrer til å bruke elektronisk merke på alle lamma, og vi sponser 10 kr pr merke til våre **aktive** leverandører. **Bruk rett bestillingskjema.**

Fatland ynskjer Rogaland Sau og Geit lukke til med arbeidet videre og takker for samarbeidet i året som er gått.

Berit Pettersen

Året 2010 i Prima Jæren

Dette året her har godt veldig bra. Selvfølgelig har det vert utfordrende, men det skal det være. Dette året har vi hatt en økning på ca. 141,8 % på Sau og lam og ca. 14% på total slakta mengde, men ennå kjøper vi for mye slakt. I 2010 kjøpte vi 75000 lam og 35000 sau av Nortura. Selvfølgelig håper vi å slakte mer av dette selv framover.

I 2010 prøvde vi å begynne lammesesongen litt tidligere, med stort hell. I denne perioden fikk også bonden mye mer utbetalt pr. kg. På det meste var det 7 kr mer pr. kg.

Dette året har vi også hatt nabohenting. Det betyr at naboer kan slå seg i hop å få felles puljetillegg uten å samle lammene sine i ett fjøs. Det eneste de trenger å gjøre er og samkjøre innmeldinga så en person melder inn dyra.

Salget på lam har vert godt i år og det tror vi og håper vi vil forsete, men en liten tankevekker er de værlammene som kommer inn etter 1 November, for der er det en del som kan ødelegge mye for salget, for det er lukt å værsmak i de.

Prosjektet med Fylkesmannen går framover og er veldig interessant, her er det bare å melde seg på. Til nå så har vi vert og sett på sauehus og at noen møter med helse og stell så tema. Vi har også att litt individuell oppfølging, så det går også an i prosjektet.

Me dette så ønsker vi i Prima Jæren å takke for ett godt år og til lykke me det nye året så kommer.

*Hilsen
Georg-Fredrik Ueland
Produsentkontakt sau/lam på Prima Jæren*

Kåringssstatistikk 2010 frå Rogaland.

Oversikt over kor mange som stilte, og vart kåra, fordelt på kåringstadane i Rogaland 2010.

Kåringsted	Bedømte	Kåra	Kåra på disp	Vraka				
[Gardskåring]	117	100%	65	56%	44	38%	1	7%
Bjerkreim	169	100%	165	98%	0	0%	4	2%
Finnøy	61	100%	56	92%	1	2%	4	7%
Gjesdal	89	100%	75	84%	8	9%	6	7%
Helleland	72	100%	65	90%	5	7%	2	3%
Hjelmeland	89	100%	69	78%	14	16%	6	7%
Hå	136	100%	104	76%	23	17%	9	7%
Karmøy/Skåre	1	100%	0	0%	1	100%	0	0%
Lund/Sokndal	52	100%	47	90%	0	0%	5	10%
Nedstrand	112	100%	110	98%	2	2%	0	0%
Rennesøy	105	100%	92	88%	9	9%	4	4%
Sandeid	120	100%	76	63%	43	36%	1	1%
Sandnes	72	100%	60	83%	8	11%	4	6%
Sauda	28	100%	24	86%	0	0%	4	14%
Strand/Forsand	43	100%	34	79%	7	16%	2	5%
Suldal	77	100%	70	91%	3	4%	4	5%
Time	116	100%	99	85%	15	13%	2	2%
Tysvær	6	100%	4	67%	2	33%	0	0%
Vindafjord	5	100%	4	80%	1	20%	0	0%
ROGALAND	1500	100%	1247	83%	188	13%	65	4%
LANDET	9448	100%	7614	81%	518	6%	1316	14%

STØTT VÅRE ANNONSØRER!

NY

DE STØTTER OSS!

Káringsstatistikk vraka 2010

Oversikt over kva som var ársaka til at verlamma vart vraka under kåringane i Rogaland 2010.

Vrakingsårsak	ROGALAND			LANDET		
	Antall	% av vraka	% av bedømte	Antall	% av vraka	% av bedømte
Testikler	11	16,9	0,7	105	8	1,1
Horn		0	0	25	1,9	0,3
Feil bitt	1	1,5	0,1	41	3,1	0,4
Lause bøger	1	1,5	0,1	31	2,4	0,3
Bein	4	6,2	0,3	135	10,3	1,4
Dyrehår		0	0	114	8,7	1,2
Svarte hår	8	12,3	0,5	65	4,9	0,7
Marg	11	16,9	0,7	232	17,6	2,5
Grov ull		0	0	26	2	0,3
Glissen ull	4	6,2	0,3	61	4,6	0,6
Filta ull		0	0	136	10,3	1,4
Kort ull	4	6,2	0,3	32	2,4	0,3
Utypisk ull	1	1,5	0,1	25	1,9	0,3
Ullmengde		0	0	2	0,2	0
Vektavvik	1	1,5	0,1	18	1,4	0,2
O-indeks	4	6,2	0,3	40	3	0,4
Sumpoeng		0	0	5	0,4	0,1
Annet	9	13,8	0,6	84	6,4	0,9
Helhetsvurdering	6	9,2	0,4	139	10,6	1,5
Totalt	65	100,0	4,3	1316	100,0	13,9

Káringsstatistikk O-kára 2010

Oversikt over middeltala til dei kåra verlamma fordelt på káringsstadane i Rogaland 2010.

Káringssted	Antall	O-ind	Kropp	Bein	ULL		SUM	
					Kvalitet	Mengde		
[Gardskáring]	1	139	8	9	10	9	9	175
Bjerkreim	159	128,1	8,38	8,39	8,25	8,28	8,28	161,4
Finnøy	49	121,8	8,43	8,57	8,65	8,59	8,59	156,1
Forsand	27	128,6	8,67	8,22	8,44	8,37	8,37	162,3
Gjesdal	63	128,8	8,33	8,33	7,79	8,11	8,11	161,3
Helleland	63	129,4	8,59	8,02	7,84	7,98	7,98	161,8
Hjelmeland	57	125,5	8,4	8,23	8,26	8,53	8,53	158,9
Hå	102	130,1	8,25	8,25	8,02	8,17	8,17	162,8
Moi	47	123	8,49	8,6	8,45	8,23	8,23	156,8
Nedstrand	107	126,8	8,66	8,52	8,54	8,46	8,46	161
Rennesøy	92	132	8,41	8,29	8,27	8,08	8,08	165,1
Sandeid	58	118,3	8,81	8,34	8,29	8,41	8,41	152,2
Sandnes	56	128,8	8,48	8,34	8,38	8,54	8,54	162,6
Sauda	24	115,7	8,5	8,33	7,83	8,33	8,33	148,7
Strand	30	126,4	8,4	8,27	8,53	8,1	8,1	159,7
Suldal	66	118,5	8,76	8,36	8,56	8,44	8,44	152,6
Time	97	128,7	8,58	8,59	8,54	8,28	8,28	162,7
Tysvær	3	120,7	8,67	8,33	8	8	8	153,7
Ølen	4	123,3	8,5	8,25	8,5	9	9	157,5
ROGALAND	1105	126,6	8,5	8,37	8,29	8,3	8,3	160,1

Kjøtt- og Nor-X kåring 2010

Lam til Kjøttkåring er på same nivå som 2009. Karmøy hadde tidlegare mange lam tit Kjøttkåring, men etter at nokre buskapar vart råka av restriksjonar er det fortsatt lite lam til kåring

Det er ein del av lamma til Kjøttkåring som blir kåra på disp, dette skuldast at K-indeksen er for låg.

Kåringa blei gjennomført med at ein har muskelmåling samtidig som ein kåra.

I Nor-X buskapane blei muskelmålinga utført før 15. september, som var frist for berekning av indeks.

Statistikk for Kjøtt og Nor-X kåring

Kjøttkåring	Bedømte	Kåra		Kåra på disp.		Vraka		
Kjøttkåring	96	100%	45	47%	42	44%	9	9%
K-avlskåring	32	100%	25	78%	6	19%	1	3%

Gjerdemateriell

Impregnerte stolper, Svensk kvalitet

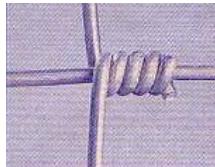
**Alle lengder / tykkelser – Til beste priser !
(Vi har også Kreosot imp. Stolper = Lengst levetid)**

Netting - gjerder

fra 60 – 200 cm.

6 – kantnett, tvunnet knute, sveist, hagegjerde og flettverk.

**Våre produkt m/ Aluzink belegg = 50 år uten rust.
Betafence og ArcelorMittal har best kvalitet!**

Strekmetall, NORSK kvalitet

- Løse plater 3,5 m.m og 4,0 m.m.**
- På selvbærende stålramme, 3,5 m.m.**

Vi leverer/ sender over hele landet.

Ta kontakt, så blir også De en fornøyd kunde hos:

Fjermestad Gjerdelager

Fjermestad

4355 Kvernaland

Tlf: 51485562

Mail: fjerm@online.no

Høgste nye indeksverer i Rogaland 2010

Spælverer:

Kåringssnr:	Navn	O-ind	Mor			Mor			Antal	Ring
			Slakt	Kjøtt	Feitt	Vår	Slakt	Lam		
200940984		146	135	151	78	112	120	91	Johannes Marvik	127
200940485	Kylleshvi	130	136	127	78	108	107	108	Kato, Heidi Sinnes	126
200940484	Kyllesbor	125	138	137	112	85	80	87	Kato, Heidi Sinnes	126
200941301	Flassaoml	119	119	111	101	112	111	111	Trond Kåre Hetland	126
200940702	Matsnbue	118	109	107	106	119	124	89	Gaute Bue	126
200940710	Reserven	117	118	110	85	115	111	112	Gaute Bue	126
200941307	Hvikkhe	115	122	113	77	103	107	113	Trond Kåre Hetland	126
200941303	Trondborn	112	112	109	114	109	96	105	Trond Kåre Hetland	126
200940705	Bueborn	111	116	113	99	102	98	94	Gaute Bue	126

NKS-Verer:

Kåringssnr:	Navn	O-ind	Mor			Mor			Antal	Ring
			Slakt	Kjøtt	Feitt	Vår	Slakt	Lam		
200940363	Herakeles	147	145	141	125	101	109	133	Jostein, GunnvorBru	129
200940209	Lano	142	137	137	118	112	112	125	Lars Nevland	139
200940420		141	142	129	128	117	119	113	Guttorm Gudmestad	129
200941313	Prima 1	141	143	132	110	130	126	100	Torstein Lima	134
200941312	Prima 2	140	137	137	110	132	127	96	Torstein Lima	134
200941237	Sakkeus	139	135	129	112	120	121	124	Oddvar, Egil Slette	121
200941148	Ruggefán	139	146	134	113	106	111	116	Andreas Ualand	121
200940228	Bredar	139	144	124	115	98	107	147	Arild H ,Marit S L	139
200940005	Bøbrauten	138	135	134	119	83	102	149	Leif Matningsdal	137
200940046	Kjempeko	138	135	129	115	117	121	118	Kolbjørn Herredsvel	137
200941232	Drillo	138	141	126	114	118	123	112	Brigt, Bente G Slette	121
200940764		138	127	118	110	133	138	122	Peder Ravndal	133
200940767	Limaboss	138	127	126	99	124	141	117	Torgeir Lima	133
200940769		138	126	120	116	126	140	117	Torgeir Lima	133
200940759		137	121	116	115	142	153	105	Peder Ravndal	133
200941207	Frekk	137	121	120	136	112	131	124	Tor G Eikeland	121

Klinisk utprøving av vaksine mot toksoplasmose i Rogaland 2009-2010.

Helt siden syttitallet, da det ble klart at toksoplasmose var den viktigste årsaken til tomme sører, abort og dødfødte lam i Norge, har det vært et ønske fra både veterinærer og sauere om å kunne forebygge denne sykdommen ved vaksinering. Ved NVH Høyland har en diagnostisert og fulgt toksoplasmose i alle disse årene, og sett at forekomsten på ingen måte har gått ned. I 2009 ble det gitt tillatelse til å utføre et pilotforsøk med vaksinering i Rogaland, og noen av resultatene oppsummeres her.

De tidlige undersøkelsene, som ble utført av Harald Waldeleland ved NVH Høyland, viste at rundt 80 % av lammetapet i undersøkte flokker skyldtes toksoplasmose. I nesten alle flokkene der lammetapet var høyt (over 10 %) var toksoplasmose årsaken. Blodprover fra lam og sører fra rundt 300 flokker fra fire forskjellige områder i Sør-Norge viste at 20-39 % av lamma og 42-50 % av søyene hadde antistoffer mot toksoplasmose, dvs. de hadde vært infisert. Det var minst ett positivt lam i 48-80 % av flokkene, og frekvensen av sører med minst ei positiv søye var 79-90 %. I dag regner man med et tap på minst 50 000 lam i året på grunn av toksoplasmose, for næringen innebefatter dette et årlig tap på mer enn 25 millioner kroner.

Toxoplasma gondii er en encellet parasitt, som har katten som endevert. Katten er den viktigste kilden for smitte av andre dyr, og sører smittes ofte gjennom før eller beite kontaminert av avføring fra unge infiserte katter. Parasittene trenger gjennom tarmen og sprer seg i kroppen, og etter en forbigående feber vil de kapsle seg inn i forskjellig vev. På en drektig søye sprer parasittene seg til morkake og foster, og vil som regel forårsake fosterdød, kasting, dødføde eller svakføde lam. Etter gjennomgått infeksjon regnes sauene som persistent infiserte, og vil være klinisk immune mot parasitten.

Forskere på New Zealand var først ute med å produsere en effektiv vaksine mot toksoplasmose allerede i 1988 (Toxovax®). Vaksinen produsert med døde toksoplasmer trigger ikke immunsystemet så godt, slik at immuniteten blir kortvarig. Toxovax var basert på levende parasitter, dvs. en stamme som var svekket gjennom 3000 passeringer i mus, og som ble kalt S48. Denne framkaller immunitet, men lager ikke vevscyster eller fullfører ikke livssyklus i sauen. Vaksinen er angitt å gi immunitet i minst 18 måneder. Den har vært tilgjengelig i utlandet i mange år, men norske myndigheter har vært skeptiske til innførsel, mest på grunn av at vaksinen inneholder levende parasitter, og ikke er sterilisert. Både frykt for både å spre ukjente toksoplasmer, og å innføre andre smittestoff, har vært nevnt.

Nyere studier viser imidlertid at vaksinen er trygg med tanke på smittestoff, og det har ikke vært rapportert uhell ved foreskrevnen bruk. På grunn av store tap i saueholdet forårsaket av toksoplasmose, og et økende press fra saueholderne, tok NVH Høyland sammen med Rogaland Sau og Geit, Nortura Forus og Fatland Jæren AS våren 2008 initiativ til å utprøve vaksinen.

Om lag 20 % av landets en million sauar finnes i Rogaland, slik at materialet var stort nok innenfor fylket til å få den utprøvd under like forsøksbetingelser. Vaksinen har kort holdbarhet etter produksjon, og nok antall dyr innenfor korte avstander og effektiv logistikk var avgjørende for gjennomførelsen. Etter søknad fra Rogaland Sau og Geit bevilget Fylkes-mannen i Rogaland driftsmidler. Søknad til Mattilsynet og Statens legemiddelverk om utprøving av vaksinen ble sendt fra NVH Høyland, og innvilget. Planen var å vaksinere dyra høsten 2008, men av praktiske årsaker ble dette ikke mulig, og forsøket ble utsatt til 2009.

Noen resultater

Totalt 50 saueflokker fra forskjellige steder i Rogaland var med i prosjektet, men fire av dem måtte ekskluderes på grunn av manglende oppfølging. Antall sauar i hver av de 46 flokkene varierte fra 24 – 450 dyr, gjennomsnitt flokkstorrelse var 115 dyr. I hver flokk ble sauene gruppet i tre grupper etter årsklasse; 1-påsettlam, 2-gimre og 3-voksne (over 2 år). Hver årsklasse ble så vilkårlig delt i to grupper, den ene gruppen ble vaksinert, mens den andre ikke ble vaksinert, og fungerte som kontrollgruppe. Til sammen 5310 sauar var med i prosjektet, av disse ble 2575 vaksinert (48 %). Til sammen 21 veterinærer deltok i vaksineringen. Dyra ble vaksinert minst tre uker før første paring. Sauene registrerte på et eget skjema detaljer for hvert individ av betydning for drektighet og fødsel.

Veterinærstudent Sondre Halsne Juvik har arbeidet med bearbeiding av resultatene i sin fordypningsoppgave for veterinærstudiet, og vi oppsummerer her de viktigste resultatene for saueeiere. I gruppa av påsettlam produserte 5 % flere dyr levende lam dersom de var vaksinert. Det var også en signifikant økning i produksjonen av levende lam hos denne aldersgruppen; vaksinerte påsettlam produserte 4,2 % flere levende avkom enn den uvaksinerte kontrollgruppa. I de andre aldersgruppene var det ikke signifikante forskjeller.

I hele materialet ble det registrert 1,8 % kasting. Det var signifikant mindre kasting hos vaksinerte unge dyr. Den største forskjellen forekom hos påsettlamma, de uvaksinerte hadde 2,2 % flere kastinger enn de vaksinerte. Den samme tendensen forekom hos de andre aldersgruppene, men her var forskjellene ikke signifikante. Både hos påsettlamma og gimrene var det en økning på 3,7 % dødfødsler hos de uvaksinerte sammenlignet med de vaksinerte, tendensen var den samme hos de voksne, men her var forskjellen ikke signifikant.

Søyene som var inkludert i forsøket produserte til sammen 10 369 levende foster, noe som resulterte i en lammingsprosent på 195,3. Vaksinerte mødre hadde en lammingsprosent på 197,5, mens den uvaksinerte gruppa hadde lammingsprosent på 193,2. Påsettlamma og gimrene hadde henholdsvis 13,3 % og 8,1 % bedre lammingsprosent enn uvaksinerte i samme aldersgrupper, de voksne hadde 1,6 % bedre lammingsprosent enn kontrollgruppa.

Det var uventet mer omløp og flere tomme soyer i den vaksinerte gruppen hos både påsettlam og gimrer, noe som kanskje kan forklares ved uregistrert bruk av bl.a. kunstig sædoverføring i mange av flokkene. Det var ingen signifikante forskjeller når det gjaldt svakfødsler.

En så stor klinisk utprøving av vaksinen har ikke vært utført siden vaksinen ble utviklet på syttitallet i New Zealand. Resultatene samlet bekrefter hovedfunn fra andre land. Siden en større del av sauene i Norge er seropositive for toksoplasmose, tyder redusert positiv effekt hos voksne dyr på at de alt har vært smittet og er immune. Det ser derfor ut til å være mest å hente ved å vaksinere unge dyr, dvs. påsettlam og gimrer. For å unngå uventet massiv kasting i alle aldersgrupper i flokker med ikke immune dyr, kan det være aktuelt å bygge opp immuniteten i flokken ved å vaksinere alle dyr første gang, og så vaksinere alle påsettlamma hvert år. Det er mulig at naturlig smittepress i flokkene vil trigge immunapparatet i den grad at immuniteten opprettholdes i hele flokken ved slik prosedyre.

Ifølge sauekontrollen registreres det 1,72 lam per soye om høsten. Resultatene fra dette prosjektet viser at vaksinerte dyr produserer 1,9 % flere levendefødte lam enn uvaksinerte. Gitt at toksoplasmose finnes i hele den norske sauebestanden, kan vi øke lammetallet med over 32 000, og med verdien på lam satt til kr. 500 vil gevinsten for næringen i Norge bli over 16 millioner kroner årlig.

Toksoplasma infiserer alle varmblodige dyr, også mennesker, som bl.a. infisieres etter inntak av ubehandla kjøtt som inneholder cyster. Forebyggende tiltak i form av vaksinering vil kunne redusere forekomsten av cyster i kjøtt fra vaksinerte dyr, og en vil antagelig med større trygghet kunne sende førekjøtt på markedet.

Mer detaljerte resultater vil bli formidlet til myndighetene sammen med en søknad om generell bruks-tillatelse. Resultatene fra forsøket vil også bli gjenstand for vitenskapelig publisering. Dersom vaksinen blir godkjent til generelt bruk vil det være svært viktig at den behandles nøyaktig som anbefalt, og at alle forholdsregler følges. Logistikken i forbindelse med vaksinering kan bli problematisk i enkelte områder, men dette er forhold som eventuelt bør kartlegges godt i forkant.

*Tekst: Martha J. Ulvund, NVH Høyland, faglig ansvarlig
 Sondre Halsne Juvik, student NVH
 Ove Myklebust, Nortura Forus
 Berit Pettersen, Fatland Jæren AS
 Ole Jonny Espenvold, Rogaland Sau og Geit*

Lam til Forus og Sandeid i 2010.

Av Ove Myklebust

Godt nytt år.

2010 hadde ein tørr vår som førte til lite beite, spesielt sør i Rogaland. Det var og lite snø i heiane som har ført til at heibeita har vore svært variable. Ein del saueprodusentar har komme heim med store lam, medan andre har komme heim med små og tynne lam. Dei fleste lamma som har gått på heimebeite vaks godt i sommar. Nortura la opp til å få inn mange lam i veke 36 og 37 og berre på Forus kom det inn Ca 25000 lam på desse to veker. Vi er godt nøgd med at bøndene i år leverte mange lam i september til slakt. Vi fekk inn Ca 25 % meir lam enn i september 2009. At ein får inn mange lam til slakt når det er godt sal forar til at det blir mindre med lam på reguleringsslager. Som de ser av tabell 1 så har vi fram til 12. november slakta meir lam både på Forus og ikkje minst i Sandeid. De ser samstundes at vi har fått inn litt mindre lam frå Rogaland enn i 2009. Når vi veit at det er meir lam i Rogaland i 2010 enn i 2009 er det for lite med småfe levert frå Rogaland til Nortura. Det er for det meste Prima slakteri som får inn småfe frå Norturaleverandørar. Nortura har kapasitet til å slakta meir av både gris, småfe og storfe. Mister vi mykje slakt kan det føre til høgare slaktekostnader.

Ta vare på Nortura og samvirke.

Det er bøndene som har bygd opp samvirke. Husk at Nortura er dykker slakteri og de bør vere stolte av kva dykk har fått til med samvirke. Skal bøndene i Norge få brukbar inntekt må vi til å ha samvirke. Det forstår og dei bøndene som leverar slaktet til andre slakteri, men dei er med på å ta ut kortsiktig gevinst som andre slakteri kan gje. Fleire bønder har i dag dårlig økonomi på det dei driv med og ser på kor dei kan få mest att i kroner for slaktet dei leverar.

Vi skal vere varsam med å levere vårlam til slakt i november, desember og januar. Det kan ofte vere veresmak på vårlamma i denne tida. Likevel blir dei fleste vårlamma klassa som lam. Dei kjem då ut i butikkane som lam og kan då ha ein slik stram smak at dei som kjøpar slike lam ikkje vil kjøpa lam att.

Ein del sauebønder behandler lamma mot koksidiøse før dei blir slepte ut på várbeite. Dette kan vere rett viss lamma går på talle eller dei er over 3 veker gamle når dei kjem ut på beite. Viss dei ikkje går på talle og er under 3 veker gamle ser det for meg ut til å vere best og behandle lamma mot koksidiøse når dei har gått ute i Ca 10 dagar og er 3 veker gamle. Blir lamma slepte ut før dei er ei veka gamle er det ikkje sikkert dei treng behandlast mot koksidiøse. Snakk med dyrlegen dykk brukar om koksidiøsebehandling av lam. Koksidiøseangrep kan gå ut over tilveksten på lamma, i verste fall dauda av det.

Slaktekvalitet 2010. (2009) Har gått ut i frå lam fram til 12. november. Tabell 1

	Forus	Sandeid	Rogaland
Antal slakta lam	114778 (112025)	70448 (63513)	110001 (110221)
Stjernelam %	75,18 (77,90)	61,26 (64,98)	73,8 (77,6)
Gjennomsnitt sl.vekt i kg.	19,1 (19,1)	18,1 (18,5)	19,0 (19,0)
Slakteklassane P	1,13 % (0,9)	2,18 % (1,4)	1,38 % (0,9)
Slakteklassane O+ og oppover i %	95,2 (95,4)	88,1 (90,9)	93,6 (95,2)
% lam frå feitgruppe 3 og opp 8,0 (6,5)	9,7 (7,3)	9,3 (7,3)	

Som de ser så har vi slakta fleir lam fram til 12. november både på Forus og i Sandeid, men færre lam frå Rogaland. Nortura har fram til 12. november fått feir lam enn året før frå Finnøy, Forsand, Strand, Hjelmeland, Kvitsøy, Time, Sola, Randaberg, Rennesøy, Lund, Sokndal og Vindafjord. Lamma frå Rogaland har hatt ei medel vekt på 19,0 kg, det same som i 2009, medel slakteklasse var 8,0 (R) ein nedgang på 0,2 i forhold til 2009. Medel feitgruppe var 5,6 (2-2+) ein oppgang på 0,3 i forhold til 2009. 9,3 % av lamma frå Rogaland har komme i feitgruppe 3 og oppover. Dette er ein auke på 2% i forhold til 2009. 73,8 % av lamma har fått stjernelamtillegg. Det er ein nedgang på 3,8 % i forhold til 2009. 1,38 % av lamma frå Rogaland kjem i slakteklassane P. Her bør vi ha som mål og vere under 1%.

Vi ser at lamme kvaliteten ikkje er så god som i 2009. Vi hadde nok eit betre beiteår i 2009, men det blir og meir vanlig å kryssa inn andre sauersar i villsauen og lamma vil då gå i den vanlige varestrau-men for lam.

Kommunar i Rogaland med høgast % stjernelam i 2010. Plass i 2009 i ( ).

Kommune	Antal lam	Stjernelam %
Kvitsøy (1)	1201	85,85
Time (3)	6845	81,24
Forsand (4)	3356	80,69
Gjesdal (7)	7552	80,57
Bjerkreim (2)	15924	80,16
Sandnes (5)	6845	77,33
Bokn (9)	1457	76,94
Finnøy (11)	7391	76,73

Som de ser så er det Kvitsøy som ligg på stjernelamtoppen i år og. Dei har lagt vekt på lamme kvalitet i mange år og får betalt for dette med ekstra betaling for mange stjernelam.

Sal av lam.

I 2010 har det vore eit godt sal av lam. Nortura har seld 10 % meir färirkalkjøt og 30 % meir lammelår enn i 2009. Det har og vore stor pinnekjøtproduksjon og med mindre slakting av lam i slutten av 2010 enn 2009 ser det ut som det blir lite reguleringslager med lam ved nyttår. No i slutten på november er reguleringslageret på 216 tonn med lam, 58 tonn mindre enn same veke i 2009. Ved førre årsskifte låg det inne Ca 800 tonn lam på reguleringslager. Ein måtte bruka frysefrådrag for å få tømt lageret før årets sesong. På grunn av at det ligg an til å bli eit lite reguleringslager av lam i 2011 er prisen på lam sett opp 1 kr frå og med mandag den 22. november.

Sauekontrollen.

Det er fortsatt rundt 40 % av sauene som er med i sauekontrollen. Dette bør bli høgare. Det siste året har dyretalet i sauekontrollen vore stabilt. Webloysisinga for sauekontrollen er blitt eit godt verktøy. For dei sauebøndene som førar sauekontrollen sin sjølv på web kostar sauekontrollen 700 kr pr år uansett buskapsstørrelse. Nortura og Animalia er med på å hjelpe dykk til å få dette til å fungere. For nye medlemmer i sauekontrollen har Nortura 1. året gratis. Dei som ikkje vil vere medlem av sauekontrollen lengre må gi beskjed om dette til Nortura eller Animalia. For dei sauebøndene som står som medlemmer i sauekontrollen hjå Nortura må vi betala ei avgift på 200 kr pr år til Animalia.

Nortura har fått ein god avtale med Olav T. Bø og Marie Fuglestad om å hjelpe til med sauekontrollen for Norturaleverandørar.

Medlemssenteret i Sandeid med Karluf Hákull, **karluf.hákull@nortura.no** som skal ha ansvar for sauekontrollen for Nortura i Nord Rogaland, Sauda og delar av Suldal.

Olav T. Bø, **olavboe@online.no** skal ha sauekontrollen for Nortura i kommunane Rennesøy, Finnøy, Randaberg, Stavanger og Sandnes.

Marie Fuglestad, **marie.fuglestad@lyse.net** skal ha sauekontrollen i Klepp, Time og Hå. Ho skal dessutan ha sauekontrollen i Vest-Agder.

Øystein Bjelland, **oystein.bjelland@nortura.no** skal ha sauekontrollen i delar av Suldal, Hjelmeland, Strand, Forsand og Gjesdal.

Rune Osland, **rune.osland@nortura.no** skal ha sauekontrollen i Bjerkreim, Egersund, Sokndal og Lund. Rune har no kontorpllass ved Nortura slakteriet i Egersund.

Telefon og adresseliste for dei som arbeider med sauekontrollen i Nortura.

Navn	Adresse	Telefon	Mobil
Karluf Hákull	Nortura Sandeid, boks 10, 5589 Sandeid	52764207	97165537
Øystein Bjelland	Randøy, 4130 Hjelmeland		51752973 99256458
Rune Osland	Nortura Egersund,		
	Tengsareidveien 7 4370 Egersund		51452282 93265811
Olav T. Bø	Bøveien 33, 4150 Rennesøy		51724435 99249111
Marie Fuglestad	Kjøreveien 35, 4362 Vigrestad	51439205	99250396

Faggrupper på småfe.

Nortura har 2 faggrupper på småfe i Hjelmeland, ei gruppe i Strand og Forsand, ei gruppe på Nedstrand, ei gruppe frå fleire distrikt som har valt helse og mindre tap av lam og ei gruppe om føring av småfe. Faggruppene gjer at sauebøndene kjem i saman og utvekslar erfaring i tillegg til at ein person har eit innlegg om eit bestemt tema på kvart møte. Ein person frå Nortura er ofte med på desse møta. Dette har Nortura god nytta av. Vi treff sauebøndene på heimebane. Eg ser at faggrupper ute i eit distrikt ofte fører til auka tilførslar av lam til Nortura.

Ull.

Nortura har utvida lagerkapasiteten for ull på Forus. Arbeidsforholda for dei som klassar og veg ulla er blitt betre og personalet tar no unna meir ull pr dag. Ulla blir no klassa og vege etter kvart som den kjem inn og bøndene får raskt ull oppgjer. Når det kjem inn mykje ull i februar/mars og i september til og med november vil det gå lengre tid før dykk får ullooppgjeren. For dei som er ansatt på ull er det viktig å ha arbeid heile året. Ull prisene ser ut som den kan gå litt opp. Den beste vårulla kjem i 2011 til å bli betalt med over 38 kr per kg. Det er blitt større forskjell på klasse 1 og klasse 2 i pris, så det vil svare seg å levere god ull.

Ull innsamlinga på Sandeid ser ut til å fungere greitt. På Sandeid blir sauar og lam klyppte på linja etter avliving. Dette fungerer godt. Buk, hale og lår blir skild frå fallen på belte, ved klypping. Fellen og buk, hale og lår går kvar for seg på belte til eit rom der ulla blir klassa og vege. Det ser ut som om linjklypping er kommen for å bli.

Samarbeid med Fylkesmannen, landbruksavdelinga om auka sauetal og avdrått pr vinterføra sau i Rogaland.

Dette er eit prosjekt der Nortura skal vere med å hjelpe bøndene med tips til å bli betre i si sauedrift og Fylkesmannen, landbruksavdelinga, ved prosjekt auka avdrått betalar Nortura for jobben. Ta kontakt med Ove Myklebust, telefon 97183811 eller Rune Osland, telefon 93265811, viss de vil ha hjelp av Nortura. Utan dei faggruppene vi har i gong på småfe har vi gardbesøk. Vi har og arrangert 2 turar for å sjå på sauehus. På eit slikt gardbesøk var vi oppe i 130 personar. Nortura har ein flink person som kan planleggja og ordna med teikningar til sauehus for søknad om tilskott og lån gjennom innovasjon Norge. Nortura har i sammen med sauebøndene fått til 2 visningsfjos for sau på Ravndal i Gjesdal. Det er sauehusa til Anette og Erik Ravndal og Herdis og Kjetil Ravndal. Viss nokon er interesserte i å sjå sauehusa, så ta kontakt med Ove Myklebust. Her er tips å få for dei som vil byggja nye sauehus.

Etter kontakt frå Rogaland Sau og Geit har Karluf Hákull tatt på seg å vere sekretær for Fylkeslaget. Eg reknar med at både Fylkeslaget og Nortura kan ha nytte av dette samarbeidet.

Nortura vil takka alle sauebønder som i 2010 har levert slaktet til oss. Skal vi lykkast i framtida er vi avhengig av kvarandre. Nortura skal selja det fantastiske produktet som lam er til høgast moglig pris. Vi kan gle oss over at Nortura har fått ein god avtale med NorgesGruppen. Den siste avtalen om å levere alle kjøtprodukta til Fjord 1 er og gledeleg.

Ver stolt over Gildemerke. Innhaldet av kjøtt i Gilde er garantert Norskprodusert.

Lykke til med sauehaldet dykkar. Ikkje gi opp viss de møter problem.

TVEIT

Faglig tyngde
og godt humør i 40 år

Vi har det meste til SAUEHOLDET!

GJERDESTOLPER
NETTING
STREKKMETALL
KRAFTFORAUTOMAT til LAM
FORHEKKER

SAUEINNREDNING
HANDTERINGSUTSTYR
LAMME SKILLER
BEITEGRINDER
SAUEVEKT

Karmøy
Sveis & Landbruk
4272 SANDVE

TLF./FAX: 52 81 80 60

Årsmelding for Rogaland Gjeterhundlag 2010

Rogaland gjeterhundlag har 13.01.11 107 medlemmar. Det er ein nedgang på 45 medlemmar frå i fjor.

Styret har i 2010 vore:	Leiar:	Kjell Helland
	Nestleiar:	Hartvig Johnsen
	Kasserar:	Steinar Kartevold
	Materialforvaltar:	Tom Inge Lønning
	Skrivar:	Kjersti Eikemo
	Varamann 1:	Jarl Erik Jakobsen
	Varamann 2:	Erlend Kvinnnesland
	Varamann 3:	Sverre Nordbø

Styret har hatt 1 styremøte og elles hatt kontakt pr tlf.

Kurs

Det er i 2010 arrangert kurs i Aksdal, Egersund, Hå og Forsand.

Styret manglar fullstendig oversikt over arrangerte kurs, då ikkje alle arrangørar har rapportert inn dette.

74 hundar har starta på gjeterhundprøvar i klasse 1, 57 av desse har fått godkjent prøve.

Nye førarar med godkjent gjeterhundprøve

Martin Sikvaland med Mette	83 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve
Kurt Herredsvela med Tina	82 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve
Jacop Vetrhus med Pinka	79 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve
Lene Bjørgengen med Beecka	73 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve
Emil Herredsvela med Kvikk	70 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve
Merita Øvrebø med Bob	61 poeng klasse 1 Gjetarhundprøve

11 år gamle Sverre Kvinnnesland med Heather har deltatt på fleire prøvar dette året.

Beste resultat nr 10 i fylkesmesterskapet i klasse 3 med deling 83 poeng

Det er avvikla	7 klasse 1 prøvar
	8 klasse 2 prøvar
	5 prøvar i klasse 3 med deling
	1 prøve i klasse 3 med dobbelhenting
	2 prøvar i Norges-serien i klasse 3 med deling

478 hundar har i 2010 starta på prøve i Rogaland

Organisert trening

Gjetarhundmiljøa i Suldal, Nedstrand, Hå, Sveio og Kverneland har hatt organiserte treningsdagar gjennom sommaren og hausten. Dette er eit viktig sosialt tiltak og ikkje minst viktig for å få med nye gjeterhundførarar.

NM

NM i bruk av gjeterhund i 2010 vart arrangert i Bø i Telemark 8. – 10. oktober. Dei inndeiane rundane gjekk i klasse 3 m/deling, og finalen var det dobbelhenting med sortering. I alt 13 ekvipasjar frå Rogaland kvalifiserte seg til årets NM. 6 av desse kvalifiserte seg til finalen, der Olga Espenvoll med Senita vart den beste med ein 4. plass.

Noregsserien

Dei 35 beste ekvipasjane etter 6 prøvar, der 4 var gjeldande, gjekk vidare til finalen i Etne 30.- 31. okt. Frå Rogaland var det 6 ekvipasjar som kvalifiserte seg til finalen. Kjetil Vasstveit og Lad vart beste ekvipasjefra Rogaland med ein 6. plass.

Kjetil Vasstveit og Kate kom på 10. plass

Kurt Kristensen og Sita kom på 15. plass

Tom Inge Lønning og Basso kom på 16. plass.

Nordisk Meisterskap

17. – 19. september var det Nordisk Meisterskap i Kertminde i Danmark Ingen ekvipasjar frå Rogaland kvalifiserte seg til finalen.

EM (Continental Sheepdog Championship)

19. – 22. september var det EM i Frankrike. Tom Inge Lønning og Basso var einaste ekvipasje frå Rogaland som var kvalifiserte til å reise. Dei kom dverre ikkje til finalen.

Fylkesmeisterskap

Fylkesmeisterskapet var i år på Hå 2. oktober. Dommar var Jakop Gjerde frå Hordaland. Til saman 41 ekvipasjar stilte til start, og dei 10 beste gjekk vidare til finale med deling.

Resultater FM 2010

Nr	Reg.	Ra	Navn	Fører	Utg	Løs	Inn	Driv	Kve	Dele	Tid	Sum	
1	ISDS262433	BC	FRED	Brattebø, Jan-Tore	--4387	Bjerkreim	20	8	18	25	10	10	07:08 91
2	24716/07	BC	WINTHER	årdal, Arvid	--4360	Varhaug	18	10	18	25	10	10	06:55 91
3	18807/03	BC	CHIR	Lønning, Tom	Inge --5570	Aksdal	19	9	17	27	8	10	06:15 90
4	ISDS287863	BC	THAT'LL D	Kristensen, Kurt	--4370	Egersund	17	8	19	26	9	8	07:12 87
5	04800/06	BC	åGOT	Kvinnesland, Erlend	--4260	Torvastad	18	10	17	25	6	10	08:30 86
6	12400/04	BC	SENTA	Espevoll, Olga	Lilleland --5583	Vikedal	17	8	18	23	10	10	07:10 86
7	00265/07	BC	PIA	Espevoll, Jane	--5583	Vikedal	14	9	15	25	10	10	07:00 83
8	01845/06	BC	EIRA	Gystøl, Jone	--4389	Vikeså	20	10	12	21	8	10	07:30 81
9	ISDS252478	BC	LAD	Vasstveit, Kjetil	--4120	Tau	0	0	0	0	0	0	11:01 0
10	ISDS289681	BC	HEATHER	Kvinnesland, Sverre	--5550	Sveio	0	0	0	0	0	0	11:01 0

Beste unghund vart Winther til Arvid Årdal med 91 poeng.

Haugalandscup

I 2010 har Haugalandscupen vore arrangert i Aksdal, Nedstrand og Suldal, og poenga frå dei 2 beste tevlinga tel samanlagt. I år var det 15 ekvipasjar som stilte til start i klasse 1, og 18 ekvipasjar som stilte til start i klasse 2.

Dei beste i kvar klasse vart:

	Deltakarar	Aksdal	Nedstrand	Suldal	Samanlagt
		31.06	25.07	24.10	2 av 3 tevlingar
Klasse 1	Poeng	Poeng	Poeng	Poeng	Poeng
Erlend Kvinnesland/Prins	18	25	20	45	
Hanne Eikemo/Kira	14	0	25	39	
Svanhild Markhus/Bleckie	17	18	18	36	
Klasse 2					
Erlend Kvinnesland/Ågot	17	20	25	45	
Olga Espevoll/Sue	19	25	16	44	
Erlend Kvinnesland/Fiffi	25	15	14	40	
Jane Espevoll/Pia	20	18	20	40	
Svanhild Markhus/Juni	18	16	11	34	

Kommunekamp Hå, Time og Bjerkreim

Det har vore arrangert kommunekamp i 2010. Men me har ikkje fått nokon tilbakemelding om resultata her.

Nortura Vest Cup

I følgje dei nye reglane som kom i februar i fjor, var det 4 innleiane tevlingar kor dei 4 beste kvar gong kvalifiserte seg til avsluttande finale med dobbelhenting.

Søndag 20. november var det finale med deling og dobbelthenting på Kvernaland, der Svein Hestnes og Kid vann. Kristian K. Kleppe var dommar.

Takk til Nortura Vest som også i år har sponsa premiane i Nortura Vest Cup med Kr 10000

Resultater Nortura Vest cup 2010

Nr	Reg.	Ra	Navn	Fører	Utg	Løs	Inn	Driv	Kve	Dele	Tid	Sum
1	12267/03	BC	KID	Hestnes, Svein --4387 Bjerkreim	40	20	38	35	10	18	14:40	161
2	24716/07	BC	WINTHER	årdal, Arvid --4360 Varhaug	35	18	37	34	10	18	09:50	152
3	23067/05	BC	BASSO	Lønning, Tom Inge --5570 Aksdal	36	19	35	36	4	20	10:10	150
4	07125/99	BC	DON	Hestnes, Svein --4387 Bjerkreim	32	18	37	34	10	16	13:36	147
5	ISDS252478	BC	LAD	Vasstveit, Kjetil --4120 Tau	33	17	32	35	10	20	09:45	147
6	01846/06	BC	KATE	Vasstveit, Kjetil --4120 Tau	38	17	30	34	7	20	13:00	146
7	16657/03	BC	KEISI	Fiskå, Kjell Reidar --4120 Tau	38	18	35	32	7	12	12:40	142
8	04800/06	BC	aGOT	Kvinnesland, Erlend --4260 Torvastad	20	17	38	36	10	20	15:00	141
9	12400/04	BC	SENTA	Espenvoll, Olga Lilleland --5583 Vikedal	38	15	37	30	10	10	15:50	140
10	18803/03	BC	PRINS	Nordbø, Sverre --4120 Tau	30	16	32	34	8	18	11:00	138
11	01309/04	BC	TRIXI	Kverneland, Sven --4355 Kverneland	21	18	37	33	10	18	11:40	137
12	NO37344/10	BC	HERO	Johnsen, Hartvig --4352 Kleppe	20	15	30	34	10	20	13:40	129
13	ISDS262433	BC	FRED	Brattebø, Jan-Tore--4387 Bjerkreim	36	18	37	35	0	0	20:00	126
14	17263/03	BC	SITA	Kristensen, Kurt --4370 Egersund	34	18	38	33	0	0	20:00	123
15	02600/02	BC	PIPPi	Frøvik, Kato --5550 Sveio	19	15	29	32	10	16	10:30	121
16	16335/08	BC	PLAYMO	Jarl Eirik Jakobsen --4355 Kverneland	28	17	31	32	0	0	20:00	108

Dommarkurs

Våren 2010 var det dommarsamling på Klepp, der alle dommarar i vårt distrikt deltok.

Nettsider

Nettsidene til RGL (<http://www.rglgjeter.no>) har vore i drift heile året, og har vore jamnleg oppdatert heile året. Men ein kunne ynskt meir materiell frå lokallag og arrangørar. Stor takk til Anne-C. Grimstad for drift av nettsida.

Takk for støtta

RGL vil takke Rogaland Sau og Geit og lokale NSG-lag for godt samarbeid i 2010. Ein særleg takk til bedrifter som har bidrige med pengestøtte, samt premiar under ulike tevlingar.

Skrivar Kjersti Eikemo

Felleskjøpet Rogaland Agder

Litt om sauesignal

Inntekta i sauehaldet har utvikla seg positivt dei siste åra. Vi har fått ei mengd nye sauehus som i dei fleste tilfelle fører til auke i tal vinterföra sau. Det vert stadig utvikla ny kunnskap om korleis ein skal stella sauene, om kva som er det beste driftsopplegget, om handsaming av snyltarar og om sauefjøs og innreiing.

Målt i avkasting per sau, driv den norske sauebonden generelt – og særleg sauebonden i distriktet vårt – etter det vi veit eitt av verdas mest intensive sauehald. Jakta på auka inntekt kan føre til at sauebon- den overser sjølve sauens meir enn kva som bra er. Ein gløymer at velferda til sauens og avkastinga frå denne er to sider av same sak.

Ein sau sender heile tida ut signal om helse, velvære, behov for føring osb. Det er ein kunst for bon- den å sjå og forstå desse signala.

Gjennom firmaet VETVICE har den nederlandske dyrlegen Joep Driessen saman med kollegaen Jan Hulsen samla inn kunnskap og erfaringar fra nederlandske bønder om det å lære og å forstå dyreå- ferd. Resultata av studiane deira er bokseriar om CowSignals og PigSignals - åtferda til kyr og griser. Ei bok om åtferda til sauene er under utarbeidning.

9. november 2010 hadde Joep Driessen føredrag om sauesignal på Sandnes og feltvising i to svært fine sauefjøs på Ravndal. I føredraget understreka han viktigeita av å vere observant på signala sauene sen- der ut. Å observera saueåtferd grundig gjev informasjon som kan betre sauehaldet.

Joep Driessen snakka om det han kalla ein "sekskanta helsediamant". Dei seks kantane syner til fol- gjande seks sjekkpunkt for å finne ut om sauene har det bra: Luft, lys, liggjepllass, etepllass, fôr og vat- ten. I tillegg kjem kampen mot snyltarar, det å gje sauene klauvpleie og bra nok stell under lamming.

Dersom ein kunne ha oppdaga at ein sau til dømes var i ferd med å verte sjuk nokre dagar før sjuk- domen slo ut for fullt, kunne sjukdomen i mange tilfelle ha vorte førebygd. Dette ville betra velvere for sauene, kutta utgiftene til dyrlege og ført til at ein unngjekk produksjonstop. Dette er kjernen i det Driessen kallar Sauesignal: Kunsten å sjå kimen av problema og avverge dei før dei oppstår.

Ein anna grunn til å observera saueåtferd og signala frå sauene grundigare er risikoen for å sjå seg blind på sitt eige driftsopplegg. Dette er ei fare som vi alle stadig bør være på vakt imot og som kan avgrensast ved å leggje inn faste observasjonspunkt i dei daglege rutinane, ved å diskutere med yrke- skollegaar og rådgjevarar og ved å besøkje og studere andre fjøs og sauehus.

*Stavanger 11.01.2011
Ådne Undheim*

ABONNÉR PÅ

**Bonde
vennen**

**Blad for
bygd og bonde
gjennom
100 år!**

Kontakt

**Ann Woldmo eller Grete Botnan
Tlf 51 88 72 61**

ÅRSMELDING DALANE BUKKERING 2010

Bukkeringen har 5 aktive medlemer. Der er 3 medlemer som har sanert som avkomsgranskare i eigen besetning.

Der er ca. 750 mjølkegeiter og ca. 420.000 liter mjølk. Besetningane er fordelt på Gjesdal, Time og Bjerkreim

Det vert brukt 6 prøvebukkar og ein elitebukk. Kjøring av bukkar har alle vert med på. Alle inseminerte sjølv i haust.

Kåringa vert halden i juni heime hos kvar enkelt medlem.

Dommarar var Halvard Veen og Jarle Thomsen.

Dei beste kara bukkane:

- Nr 1. 2010293-161 index frå Trond Bårsen
- Nr 2. 2010296-160 inseks frå Per-Magne Østbø
- Nr 3. 2010419-158 index frå Njål Sikvaland

Beste avkomsgranska bukk er 2007310 Brunhals med index 128 frå Sigbjørn Efteland

Styret har vert:

- Leiar: Jon Arvid Vassbø
- Nestleiar: Per-Magne Østebø
- Sekretær: Jarle Thomsen
- Kasserar: Halvard Veen
- 1. vara: Trond Båseth

KLYPPEUTSTYR

Stort utval av hengemaskiner og handmaskiner for sau, geit, storfe og lama-arter.

**Sliping
Reparasjonar
Vedlikehald**

Verdiskjent sveitsisk kvalitet.

Ravndal Klyppeservice

Jorunn og Peder Ravndal - Hadland - 4330 Ålgård

Tlf. 51 61 69 10 - fax 51 61 69 99

Mobil 916 35 364

Nettbutikk: www.klyppeservice.no

E-post: ravndal@klyppeservice.no

Fagtur til Wales

Hei gode sauebønder! I sommar var det fagtur til Wales! Ja, ei veke i Wales er ikkje á forakte.

140 sauebønder frå Rogaland gjorde Cardiff utrygg ei veke i juli. RSG i lag med IdeReiser as hadde laga til ein fantastisk tur til det flotte landet "Wales".

Me budde midt i sentrum av Cardiff på eit stort flott hotell.

Så er det nå slik at når bønder frå Rogaland er på tur, går det mykje mat til og dette fekk hotellet og restaurantar erfara når dei skulle metta oss alle. Ein fantastisk guide og reiseledar ordna opp når dette måtte til, om det så gjaldt mat, buss eller lege! Kjempebra!

Turen var opplagt med besøk på messa der VM i sauaklipping var. Ein stor Norsk delegasjon med klipparar og ullsortererar var på plass for å visa resten av verden at me kan både klyppa sau og sortera ull.

I konkurransen gjekk det ganske så bra! Best gjekk det for ullsorterarane i lag. Dei tok ein flott 6. plass.

Messa var kjempestor med rundt 75.000 besøkande på ein dag.

Media heime i Norge følgde med og Ole Jonny var på NRK Rogaland med siste nytt rett som det var. Også avisene i Norge ringte oss for å oppdatera seg korleis det gjekk. Grunnen til at pressa i Rogaland var så interessert, var at deltakarane var frå Rogaland.

BBC var på klippeplassen og filma der gjengen frå Rogaland gjorde seg bemarka med sauebjøllene som RSG hadde fått frå Moen Bjøllefabrikk.

Men det var ikkje berre på messa me var Det var lagt opp til besøk på fleire gardsbruk med sau og storfe. Spennande og høyrar korleis det er á driva landbruk i Wales.

Turen var og innom to plasser der det var auksjon på slaktedyr. Her var bøndene avhengige av at slakteriene hadde bruk for slakt, for her vert lamma og storfe som skulle slaktast selde på auksjon.

Fekk ikkje bøndene ein god pris for dyra måtte dei ta dei med heim att og prøva ein annan gong.

Men så er nå ein gong slik, at når ein er på tur og har sin betre halvdel med, så må det også vera tid til shopping. IdeReiser as hadde også et opplegg for dette.

Me vil med dette takka alle som var med på turen for flott samhald og mange gode minner!

Også ein stor takk til IdeReiser as ved Anne Kari og Ove Fossen for kjempebra planlegging og vel gjennomført tur.

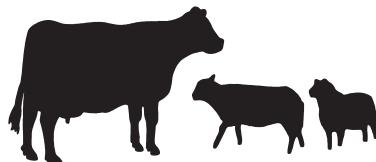
Takk og til Styret i RSG for inisjativet til ein flott tur.

Fjelldagane 2011 går til Røros i august! Me gler oss!

Karluf Hákull

Gode betingelser til landbruket

- **Kraftfor til sau**
- **Stort utvalg i utstyr til sau**

Ønskene Innkjøpslag BA

**Gravarsvegen 52, 4306 Sandnes.
tlf. 51660881**

Me byggjer framtid!

Telefon: 982 59 800

Fax 52 79 99 49

bg@suldal.no - www.bgsuldal.no

Jordbruksforhandlingane 2010

Årsmøtet i Rogaland Sau og Geit krev at økonomien i småfenæringane får eit løft minst på linje med andre husdyrproduksjonar også dette året.

Tillegga kan best skje slik:

- auke i målprisen på lammekjøt med kr 2.- pr. kg
- auka nivå på tilskot til husdyrproduksjon gitt til intervalla 51-100 dyr og 101-200 dyr, med 50 kr pr dyr i kvar gruppe.
- auka sats for tilskot til beitedyr. Alle dyr får kr 60.-til 80.-kr pr dyr. Minstetid på beite bør vere 12 veker i alle soner.
- auka i målprisen for geitemjølk med kr 0.35 pr liter.
- auka maksimalsum for tilskot til ferie og fritid til kr 75 000.-

I tillegg til desse punkta for betra økonomien ønskjer Rogaland Sau og Geit å endre teljedato for sau ved søknad om tilskot til husdyrhald til 01.08. Dette for å betre vilkåra for nye brukare og dei som er avhengige av stort påsett i samband med rovdryrtap eller stor utvinding av buskapen.

Endeleg er det påkrevd med å betre finansieringsordning ved investering i nybygg og modernisering av bygg. Dette ved større løyingar for tilskot og lån gjennom Innovasjon Norge og høve til fondsavsetjingar.

Ordninga med grunntilskot til lammeslakt bør endras slik at dette berre vert gitt likt for alle lam med over 9 kg slaktevekt.

Ole Jonny Espenvold

Leiar

Rogaland Sau og Geit

*Kopi: Styret RSG   Lokallaga i Rogaland
Rogaland Bondelag   Rogaland Bonde og Småbrukarlag*

Sau på Data

Led-Sau – dataprogram for aktive saueholdere

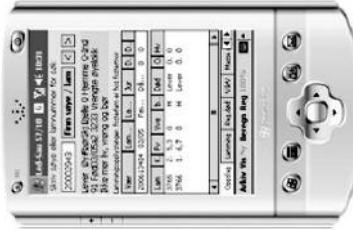
- Full oversikt over buskapen din, hver søye har kartotekkort med hele livet på et sted.
- Enkel og sikker registrering.
- Slaktedata og indeksert hentes fra Internett.
- Henter data fra vekter, PDA og lesestaver.
- Helse - Fôring - KSL - prognosar - stamtabve.
- Vi hjelper deg i gang.

Pris kr 1.200,- + mva

PDA, med og uten RFID-leser forenkler registreringen betydelig.

- Vi har 3 års erfaring med PDA til registrering av opplysnninger.
- Kan brukes til registrering av vekter, paring, lamming, scanning, hendelser, behandling, sortering, oppslag m.m.
- Kan sende til Saukontrollen.

Pris PDA og nødvendig program, fra kr 2.890,- + mva

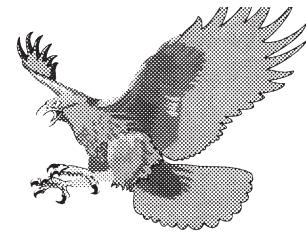
**For flere opplysninger ring: 62 34 50 05
– eller besøk vår nettside: lindholtdata.no**

LINDHOLT DATA

-20 år med data så folk forstår det!

Beitelag og Sankelag i Rogaland

Navn	Kontaktperson	Adresse
Bjordalsheia beitelag	Tor Vassbø	4389 Vikeså
Bjødnalå beitelag	Paulfinn Torland	4340 Bryne
Bleskestad sankelag	Johne Egil Halsne	4182 Skartet
Bratteboheia beitelag	Kjetil Gjedrem	4387 Bjerkreim
Breiborg & Sandvatn beitelag	Knut Sveinung Kleppa	4130 Hjelmeland
Brå beitelag	Kåre Skretting	4360 Varhaug
Bråtevit sankelag	Jacob Vetrhus	4244 Nesflaten
Byrkjedal & Maudalsheiane beitelag	Kåre Maudal	4335 Dirdal
Espedalsheia sankelag	Per Kristian Espedal	4110 Forsand
Espeland & Malmén sankelag	Torbjørn Espeland	4389 Vikeså
Espeland sankelag	Torbjørn Helgaland	4130 Hjelmeland
Forsand beitelag	Kåre Oaland	4110 Forsand
Grasdalen beitelag	Bjørn Laugaland	4130 Hjelmeland
Hamrabø beitelag	Ingunn Bakka	4244 Nesflaten
Hegelstad beitelag	Anne-Pearl Gravdal	4389 Vikeså
Imsland & Vikedal sankelag	Peder L. Blikra	5583 Vikedal
Indrefjord beitelag	Øyvind Bergøy	4130 Hjelmeland
Jensaheia beitelag	Torbjørn Vikesdal	4389 Vikeså
Jæren smalalag	Astbjørn Haga	4332 Figgjo
Beitelag under Jæren smalalag:		
Blåfjell	Ola Skjørstad	4308 Sandnes
Brokke/Nomeland	Halvar Oltedal	4333 Oltedal
Bråndalsheia	Årstein Lima	4330 Ålgård
Dynanheia	Torleiv Lye	4443 Tjørhom
Fidjastolen	Olav Furenes	4308 Sandnes
Fidjelandsheia	Gunnar Vatland	4380 Hauge i Dalane
Grautheller/grydalen	Odd Høyland	4340 Bryne
Holmevassheia	Roald Åvendal	4375 Hellvik
Hunnedalen	Torbjørn Sirekrok	4330 Ålgård
Kviheia	Paul Auestad	4330 Ålgård
Langeid	Karl Martin Matingsdal	4363 Brusand
Rystad	Øyvind Madland	4330 Ålgård
Sinneshøia	Kjell Gaute Sennes	4308 Sandnes
Skreáheia	Per Aalgaard	4330 Ålgård
Suleskard	Per Aalgaard	4330 Ålgård
Svanes	Torbjørn Hadland	4370 Eigersund
Tveiteheia	Jan Gunnar Lima	4330 Ålgård
Kleppa sankelag	Jens Kleppa	4130 Hjelmeland
Kringletjørn beitelag	Arve Bakkedal	5583 Sandeid
Kvillidal sankelag	Gunnar Steinbru	4237 Suldalsosen
Kvitlen beitelag	Ivar Versland	4387 Bjerkreim
Lund nordre sankelag	Andre R. Kjørmo	4462 Hovsherad
Lund Vestre beitelag	Harald Kjørberg	4460 Moi
Lund østre beitelag	Jostein Østrem	4462 Hovsherad
Lyse & Flørli sankelag	Bernhard Løland	4070 Randaberg
Myrekveven beitelag	Tor Magne Gundersen	5567 Skjoldastrauen
Nag sankelag	Gunn Nag Nordanger	4120 Tau
Nilsebu beitelag	Tårn Sigve Schmidt	4137 Årdal i Ryfylke
Ognedalstolen beitelag	Ola Haland	4365 Nærø
Rambjørheia & Eik beitelag	Steinar Tore Bjordal	4389 Vikeså
Sandvass beitelag	Lars Marvik	5583 Vikedal
Sauda sankelag	Torbjørn Lund	4200 Sauda
Sognesand sankelag	Kjell Steinar Løland	4110 Forsand
Store Lilandsheia beitelag	Einar Puntervoll	4370 Egersund
Strand sankelag	Magne Jakob Bjørheim	4120 Tau
Stoladalen beitelag	Johan Roaldkvam	4244 Nesflaten
Tengesdal sankelag	Sverre Tengesdal	4209 Vanvik
Tufteeskog sankelag	Erik Jordebrek	4244 Nesflaten
Tøtland beitelag	Klarfrid Mæland	4130 Hjelmeland
Undeknuten sankelag	Lars Reidar Nesvik	4146 Skiftun
Vanvik sankelag	Geir Ove Løland	4209 Vanvik
Veka & Valskár sankelag	Gerd Helen Bø	4237 Suldalsosen
Viglesdal beitelag	Knut Olav Voster	4120 Tau
Vintraleå sankelag	Anders Tysseland	4208 Saudasjøen
Øvre Espedal beitelag	Per Gunnvald Espedal	4110 Forsand
Øyestøl beitelag	Sigmund Skjæveland	4387 Bjerkreim

ROVVILT I ROGALAND

2010

Kontaktpersonar rovvilt Rogaland

Namn og adresse	Kontaktdetaljer	Ansvarsområde/Kommunar
Eikeland Ole Martin Ritlandsneset 4230 SAND	Tlf: 52 59 47 12 Mobil: 959 65 615	Suldal og Hjelmeland
Netland, Sven Netland, 4380 Haugesund i Dalane	Tlf: 51 47 91 62 Mobil: 991 04 189	Sørøstre Rogaland: Lund, Sokndal, Eigersund, Bjerkreim, Gjesdal, Flekkefjord og Sirdal
Statens Naturopsyn v/koordinator Jon Erling Skåtan Birkeland 4575 Tingvatin	Tlf. arbeid 37 37 16 92 Tlf. privat 38 34 78 23 Mobil 482 54 803	
Steinberg, Olav Stasjonsv.1A 4460 MOI	Tlf: 51 40 30 51 Mobil: 414 46 39 Tlf. arbeid 51 40 21 60	Sørøstre Rogaland: Lund, Sokndal, Eigersund, Bjerkreim, Gjesdal, Flekkefjord og Sirdal

Kontaktsliste Vereringar og andre sauelag

Verering:

Bjerkreim
Dabuen
Finnøy
Gjesdal Dalaring
Haugaland NKS-ring
Hjelmeland Dalaring
Hå¹
Lund
Rennesøy
Rogaland Speiring
Sandnes Dalaring
Time

Andre Sauelag:

Svarfislaget
Sufolklaget
Fuglestadbrokete &
Blæsesaulaget

Kontaktperson

Tor Gauke Eikeland
Kåre og Berit Grude
Gauke Halleland
Erik T Ravndal
Per Johan Lyse
Kjell Steinar Løland
Leif Matnisdal
Knut R Tunheim
Guttorm Guidmestad
Gauke Bue
Adne Soyland
Stein Haugland

E-post

tor.gauke@dcpost.no
kagrude@broadpark.no
gaute@er-rav@online.no
pejl@online.no
ksi@tele2.no
rogbau@online.no
knut.thunheim@dabb.no
guttgud@online.no
gauibue@hotmail.com
kaar-br@online.no
sh@nsg.no

Adresse

41288901
51497157
99490548
90092233
47036006
97525389
91886165
51401248
95073726
90023143
91167096
95138553

Telefon

Eikeland, 4387
Myssing, 4336
Ladstein, 4160
Ravndal, 4150
Nedstrand,
4110 Forsand
Bø, 4363 Brusand
Haukland 4460
Moi
Hodne, 4150
Renesøy
Kydland, 4330
Algård
Tjessheim, 4332
Figgjo
Varheiveien 16A,
4340 Bryne

Andre Sauelag:

Tor Jan Espedal

Helge Nygård

95484779

47844970

Arvid Kyllingstad

97767121

Asheim, 4389 Vikså

4110 Forsand

Kyllingstad, 4330 Ålgård

Rekneskap for Rogaland Sau og Geit 2010

Rekneskap for Rogaland sau og geit 2010

	Inntekter	Utgifter	Inntekter	Utgifter
Medlemskontingent	353 600,00		357 140,00	
Annonser	44 270,00		33 300,00	
Renteinntekt	23 095,00		26 763,00	
Fjelldag				
Kåring/avl	4 222,97			
Tilskudd	30 082,44	5 000,00	25 500,00	
Møtekostnader			191 669,50	231 521,75
Porto			4 175,88	5 567,00
Kontorekvista			7 282,00	14 441,05
Godtgjersle til tilsvært Reiseutg. Tilittsvalgte			73 000,00	66 000,00
Årsmelding			49 547,62	41 658,30
Diverse			38 125,00	38 125,00
Bankgabyr			4 219,00	4 663,00
Rovdyinformasjon			228,00	298,00
Varer for videregång	17 766,80			1 897,00
Kurs unge bønder				23 047,80
Overskudd	473 037,21	373 247,00	417 203,00	530 845,40
			99 790,21	113 642,40
			473 037,21	530 845,40
				530 845,40

Balanse

	Oppningsstatus	Sluttstatus
Bankbeholdning	841 755,07	942 431,28
Rovdyrfond	137 890,35	140 372,35
Sum aktiva	979 645,42	1 082 803,63
Passiva		
Styldig skattetrek	60 927,00	64 295,00
Egenkapital	918 718,42	1 018 508,63
Sum passiva	979 645,42	1 082 803,63

Revidert av funn i orden
M. Øystein Sørhaugen
Tor Økse Ga

Lever ulla til Norilia eller Norturas ullstasjoner og nyt godt av våre fordeler

- Pristillegg på ull som tilfredsstiller kravene til god ullbehandling
- Differensierte pristillegg på høstull avregnet fra uke 1-24
- Personlig tilbakemelding på avregning m eventuelle kvalitetsfeil
- 85 øre per kg ull til de lokale sauealslagene som samarbeider med Norilia om innsamling, jf avtale med NSG

Kontakt våre ullstasjoner:

Harstad ullstasjon
tlf 77 07 97 27

Førde ullstasjon
tlf 57 83 47 53

Forus ullstasjon
tlf 52 87 78 23

Gol ullstasjon
tlf 32 02 96 12

Sandeid ullstasjon
tlf 52 76 42 05

Bjerka ullstasjon
tlf 97 54 72 76

Malvik ullstasjon
tlf 48 01 17 10

En liten prolaps kan brekke ryggen på en hel bedrift

Raskest mulig tilbake på jobb.

If helseforsikring dekker timer hos fysioterapeut og kiropraktor i tillegg til behandling på de beste private sykehussene i hele Norden. Det betyr at fraværtiden kan reduseres til et minimum.

Faktisk venter våre kunder i gjennomsnitt bare 8 dager på behandling.

Les mer på www.if.no/helse

Rolig, vi hjelper deg.

www.if.no
Tlf: 02 400

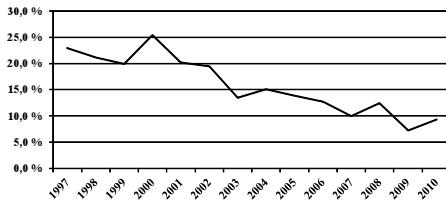
IF HELSEFORSIKRING TEST NR. 78322
DOK: 18/04/2008
ID: 100000000000000000
NAV: SØLVBERG, PER ARNE
TEST TILLE: 27/03/2009 15:00
USDAV:

Best på sau sammen med oss!

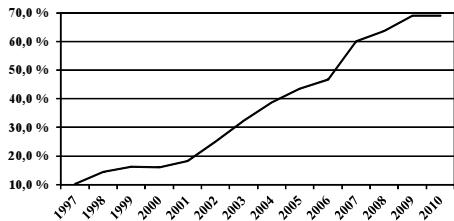

Fokus på fagarbeid med vekt på kvalitet og økonomi gir resultater!

% lam i fettgruppe 3 og over i Nortura

% Stjernelam i Nortura

Nortura - best i det lange løp!